

Jurgio Ambraziejaus
Pabrėžos
užtarimu patirtų
DIEVO MALONIŲ
KNYGA

Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai
bažnyčia

**Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos
užtarimu patirtų
DIEVO MALONIŲ
KNYGA**

LIUDIJIMAI

Pradėta _____

Baigta _____

2022

STEIGIMO AKTAS

Kretingos Viešpaties Apreiškimo švč. Mergelei Marijai bažnyčioje

Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos užtarimu patirtų DIEVO MALONIŲ KNYGĄ ĮSTEIGĖ

Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero provincijos provincijolas
br. kun. Evaldas Darulis OFM

Kretingos Apreiškimo vienuolyno gvardijonas
br. kun. Andrius Dobrovolskas OFM

Kretingos Viešpaties Apreiškimo švč. M. Marijai parapijos klebonas
br. kun. Paulius Saulius Bytautas OFM

Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino nacionalinė ministrė
Virginija Mickutė OFS

Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino J. A. Pabrėžos darbo grupė:

Nijolė Raudytė OFS

Jolanta Kliestutė OFS

Vilija Karaliūnaitė OFS

Žavinta Sidabraitė

Rimantas Radzevičius OFS

2022 m. _____ d.

Liudijimai 1921 – 1943

Kretinga. *Malonės, gautos per a. a. kun. Ambraziejų Pabrėžą, O. F. M. Marc. Vitkaitę, gyv. Gargždų par. Medsėdžių km. sunkiai sirgo kaulų džiova ir jau keletą kartų buvo kunigo disponuojama mirčiai. Gydėsi Kretingos ligoninėje, bet sveikata nė kiek nepagerėjo. Tada ji padarė įžadus, jei pagis, tai ant a. a. kun. Ambraziejaus O. F. M. kapo uždegti dvi žvakes ir kapą apėti keliais. Padariusi įžadus po keletos savaitių visiškai pasveiko.*
Šias malones, gautas per kun. A. Pabrėžos užtarymą skelbia visiems tikintiesiems „Varpely“.

K. P. B.

Pastaba. Mes prašome visus tikinčiuosius, kurie gautų per a. a. kun. Ambraziejaus užtarymą malonių, pranešti Redakcijai. Daugiau žinantieji apie jo gyvenimą irgi yra prašomi rašyti.

Redakcija.

Atsiliepitimai del Pabrėžos jo 150 m. gimimo sukaktuvėms.

«Kosmo» I-me sasiuviny pakeltas balsas del Pabrėžos jo 150 m. gimimo sukaktuvių (1771. I 15) proga nepaliko balsu šaukiančio dykumoj. Štai čia dedame pirmąjį tuo reikalu atsiliepitimą Kretingos vienuolio gerb. Tėvo Jeronimo taip, kaip jis mums atsiųstas. Tikimės, jog šis balsas nebus paskutinis, bet susilauksim dar ir daugiau šiuo klausimu balsų, kuriems, «Kosmo» lakštai kuo plačiausiai atdary.

Red.

I.

Rodos, dar netaip senai, nes tik 71 metai nuo a. a. kunigo vienuolio Ambraziejaus Jurgio Pabrėžos mirties (1849 metų spalio mėn. 30 dieną), o tačiau tiesioginių žinių apie velionį jau, nors ir klausinėta, neteko išgirsti. Tarpinių, tai yra paduotų tų asmenų, kurie su tėvu Ambraziejum gyveno, galima dar daug net smulkmenų išgirsti. Dvasinis jo veikimas dar gyvai yra Kretingos apylinkė užsilikęs, o plunksnos darbai dar ilsis rankraščiuose Kretingos vienuolino knygyne ir iš lėto pelėja. Ar kur kitur yra taip pat jo rankraščių, neteko sužinoti. Šiek tiek gal jų būti žmonėse, kurių tarpe darbavos.

Dabartinis tėvo Ambraziejaus Žemaičiuose dvasinis gerbimas.

A. a. tėvo Ambraziejaus kapas Kretingos senuose kapuose yra liaudies laikomas didžioje pagarboje. Apie kapą žiemą ir vasarą yra numintas takas einančių aplink jį keliais. Mažesnių išgijimų jo užtarymu ir pamokymais yra daug. Randasi ir visai nuostabių, kaip antai:

1) Iš N kaimo paralyžiuota mergaitė visai jau negalėjusi vaikščioti, pasukui jo užtarymu išgijusi, gyveno sveika dar keleris metus.

2) Prieš aštuonis metus vyras N. N. iš N., kuris ir šiandien yra gyvas bei sveikas, nustojo akimis matęs. Daktarai pripažino akis neišgydomomis, bet a. a. tėvo Ambraziejaus garbei bei užtarymui atlikti meldimai grąžino akims visišką sveikatą.

3) V. B. šiaip nupasakojo savo išgijimą. Prieš 12 metų jau esanti pasveikus. Nuo 4 amžiaus metų lig 24 sirgo puolamąja (nuomario) liga. Naktimis apmirdavusi kartais lig 5 kartų vieno gulėjimo laikotarpį. Daktarai nesugebėjo pagelbėti. Kunigas Jurgis du kartu jai sapne pasirodęs pamokė, kaip privalo atlikti gana sunkias ir ilgas maldas prie V Jėzaus, Panos Marijos ir prie kun. Jurgio kapo. Žinodama, kad del ligos jos vienos namiškių neleis eiti Kretingon, o nuo jos gyvenamo sodžiaus ligi Kretingos yra 8 kilometrai, V. B. išėjo pavakare slapta, Kretingoje visas įsakytas.

praktikas karštai atliko ir sugryžo be jokio nelaimingo atsitikimo namo jau rudens nakčiai baigiantis. Ir nuostabu! Priepuoliai pradėjo retėti ir visai pranyko.

4) Gale štai dar kaip mėgdavęs papasakot apie tėvo Ambraziejaus mirtį jo buvusias tarnas a. a. Kazys Valuckis, vėliau po žmones beelgetaudamas. Kazys Valuckis jau 15 metų kaip miręs. Vieną dieną Kazį tėvas Ambraziejus pasiuntęs miestą — parnešt jam pyrago, bet išeinant užrakint jį iš antrosios durų pusės raktu. Sugryžęs Kazimieras nustemba, nes mato kunigą vienuolį gulintį sudėtomis rankomis, laikančiomis kryžiuoką, šaly ant staliuko degančią žvakę, o patsai tėvas jau miegęs amžino miego. Del tokio nujautimo savo mirties Kazys mėgdavęs jį šventu vadinti.

Smulkių kun. Jurgio bijografijos žinių lig šiol neteko rasti. Iš dalies tas matyti iš jo plačių rankraščių. Taip antai iš raštų užrašų matyt, kad jo gyventa Kartenoj, Telšiuos ir Kretingoj. Kretingoj eita ir mokytojo pamokslininko pareigos. Nebūta kunigo Jurgio tėvu vienuoliu pirmojo Mažųjų Brolių Ordono, o tik trečiojo vienuolinio ordono, kurio drausmė švelnesnė negu pirmojo. Del to nekartą ir pats save vadina Jurgiu Ambraziejum Pabrėža, tai yra — krikšto ir ordono vardais, kas nepraktikuojama pirmojo ordono vienuolių.

Tėvas Jeronimas.

Prie garbingo kapo Kretingoje

Kalėdų atostogų metu turėjau laimės nuvažiuoti į Kretingą ir pamatyti idomiąsias jos vietas. Visų nė nemačiau liesti. Sustosiu tik prie garsaus Žemaičių pamokslininko pranciškono Tėvo Jurgio-Ambrozijaus Pabrėžos kapo. Apie jį kalbama plačiai, kaip apie šventąjį. Tai liudija šimtai vainikų, kuriuos žmonės dėjo ir deda ant jo kapo. Žvakės ant jo kapo beveik visad dega. Šventadieniais ir šiaip dienomis žmonės net plikais keliais eina aplink jo kapą. Ypač į akis krinta mergaičių atnešti rūtų vainikėliai, jais apdengtas visas akmeninis kryžius. Iš Tėvų Pranciškonų sužinojau, kad yra žinomi du stebuklingi staigūs išgyjimai: vienas šilinė sirgusio, antras 12 metų sirgusio bronchitu. Abu išgyjimu patvirtina gydytojai. Patys Tėvai Pranciškonai iš daugelio žmonių gauna padėkos aukų šv. Mišioms atlaikyti už malones, kurias suteikė Dievas per tą šventą vyrą. Nė kiekvienas, tur būt, pažįsta to švento vyro gyvenimą. Todėl trumpai čia pakartosiu.

Kun. Jurgis Pabrėža gimė 1771 m. sausio 15 d. Večių k. Lenkimų parapijoje. Kurį laiką mokėsi Kretingos gimnazijoje ir Vilniaus universitete. Universitete mokėsi istoriją, gamtos mokslus ir teologiją. Jausdamas pašaukimą prie kilnesnio gyvenimo, stoja Varnių kunigų seminarijoje ir 1796 m. ją baigia. Būdamas geras pamokslininkas, važinėja po įvairias Žemaičių ir Kuršo bažnyčias ir sako pamokslus. Vienas nelaimingas įvykis visą kun. Jurgio šventąjį gyvenimą dar pastūmėjo pirmyn. Vienas Kartėnos parapijietis vežė jį savo arkliais pas ligonį. Turėjo važiuoti per patvinsią Miniją. Tilto nebuvo. Prisiėjo keltis plaustui. Besikeliant trūko lynas, ir vanduo nešė juos per visą dieną. Mirties pavojų būdamas pasižada Dievui stoti Kretingos vienuolynan. Stebuklingai išsigelbėjęs, 1816 m. stoja vienuolynan ir gauna Ambrozijaus vardą.

Ambrozijus Pabrėža buvo ypatingas išpažinčių klausytojas. Paprastomis darbo dienomis jo klausykla būdavo apgulta nuo pat ryto iki pietų; šventomis dienomis nuo ryto iki vakaro. Žmonės jį gyvą vadindavo šventuoju. Iš tikrųjų jo tokio ir būta. Žmonių sieloms prie Dievo patraukti jis nepagailėjo nei savo jėgų, nei sveikatos. Ir pats tapo to savo uolumo auka. Sirgdamas ir nepaisydamas aukštos temperatūros išvažiavo pas ligonį. Tai buvo paskutinė gerojo ganytojo auka dėl sielų išganymo. Mirė 1849 metais spalio 30 d. Palaidotas senuosiuose Kretingos kapuose. Ant jo kapo padėtas akmeninis kryžius su lotynišku parašu: »Praedicator Ambro-

sius Pabrėž». (Pamokslininkas Ambrozijus Pabrėža). Antrojo kryžiaus pusėj iškalti gimimo ir mirtimo metai. 1932 metų vasarą ant jo kapo pastatytas gražus paminklas. Jo grabas ir kaulai paliko nepajudinti. Tai toks maždaug to švento vyro gyvenimas.

Katalikų Bažnyčia tuos žmones, kurie dorai ir šventai gyveno ir paliko žmonėse šventojo atminimą, vadina mirusiais »in odore sanctitatis«, arba »in odore suavitatis«. Lietuviškai bus: miręs »šventumo kvėpėjime«, arba »šaldybės kvėpėjime«. Vadinas, toks žmogus kvėpia šventumu, jis gali būti paskelbtas šventuoju. »In odore sanctitatis« mirusį žmogų galima prašyti užtarimo bei melstis, tik, žinoma, privačiai. Bažnyčia jo dar nėra pripažinusi šventuoju. Kad mirusį ar mirusiąją galima būtų pripažinti šventuoju ar šventąja, visų pirma kandidatas turi būti švento gyvenimo. Antra, turi per jo užtarimą įvykti nors du stebuklai. Vietos vyskupas sužinojęs ir girdėdamas jo užtarimų įvykusius stebuklus, paskiria tam tikrą dvasininkų ir gydytojų komisiją, kuri ištiria to šventojo gyvenimą ir įvykusių stebuklų tikrumą. Pagaliau visas dalykas atsiduria Romos Kūrijon pas Šventąjį Tėvą. Šv. Tėvas su kardinolais ir vyskupais tą dalyką gana ilgai svarsto, nagrinėja. Ir jei pasirodo, kad minimas šventasis-oji tikrai yra verti altoriaus garbės, paskelbia jį—ją šventuoju arba šventąja. Pats šventojo paskelbimas ilgai užsilečia. Tam tikrais Bažnyčios įstatymais yra nurodyta, kad nuo šventojo mirties turi praeiti bent 40—50 metų, tada tik tegali būti pripažintas šventuoju. Bet Šv. Tėvas, reikalui esant, tą laiką gali sutrumpinti. Pirmiausia šv. Tėvas ištyręs jo gyvenimą, paskelbia Dievo Tarso (Servus Dei) gyvenimo karžygiškumą. Tai pirmas, galima sakyti, šventumo laipsnis. Įvykus bent dviem tikriems stebuklams, šv. Tėvas švč. Trejybės ir šv. Kat. Bažnyčios vardu šv. Petro ir Povilo bazilikoje iškilmingai visam pasauliui paskelbia jį palaimintuoju. Nuo šitos valandos galima jau viešai į jį

melstis. Jo garbei statomi altoriai, kalbami kunigų poteriai, laikomos šv. Mišios.

Mes, lietuviai, esame nerangūs, per lėti. Juk mes ir daugiau turime »in odore sanctitatis« mirusių žemaičių, lietuvių. Sakysim, vysk. Merkelis Ciedraitis, didysis Žemaičių draug ir visos Lietuvos apaštalas, jėzuitas Andrius Rudamina, Žemaičių kunigaikštis Dautmantas (rusų Bažnyčia jį pripažino šventuoju), arkivysk. Jurgis Matulevičius, daugelio Kongregacijų įsteigėjas ir Šv. Sosto Vizitatorius Lietuvai ir kiti. Bet visi jie šiandien lyg pamiršti. Daug geriau su tais asmenimis, kurie buvo vienuolyno šeimos nariais. Jais rūpinasi, tą klausimą labiau judina patys ordonai bei kongregacijos. Spaudos žiniomis, Tėvai jėzuitai smarkiai susirūpinę jėzuito A. Rudaminos beatifikacija (palaimintu pripažinimo klausimu), Marijonai — arkivysk. Matulevičiaus, Pranciškonai — Ambrozijaus Pabrėžos ir t. t.

Orizkime vėl prie to šventojo kapo. Jis daug mums dar žada. Diena po dienos jis gali būti atkastas, kaip kad atsitiko su palaimintu kun. Bosko, ir iškilmingai perneštas į vienuolyno bažnyčią. Juk ne kitokiais keliais ejo kitų šventųjų pripažinimas. O tų šventųjų, reikia pasakyti, mūsų laikais ypatingai reikia. Mums patiems šventųjų pripažinimas suteiktų daugiau drąsos kovoj su bedievybe. Prašykim gailėstingąjį Dievo Apvaizdą, kad toji šventuoju pripažinimo kun. Jurgio Ambrozijaus Pabrėžos asmenyje valanda greičiau išmuštų.

Kl. M. Mozūraitis

Redakcijos prierašas Be viso kas čia parašyta apie garbingos atminties vyrą reikia pridėti, kad jisai labai daug pasidarbavo mokslui ir lietuviybei. Kai tuomet inteligentai labai maža kas rašė lietuviškai, jisai kruopščiai besidarbuodamas parašė septynias gražias ir svarbias knygas apie žoles ir užrašė jas lietuviškais vardais, kaip jas žmonės vadino. Yra užsilikę ir jo eilėraščių bei tikybinio turinio nespausdinta knygelė.

Kitas per Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos užtarimą sveikatos apturėjimo faktas, apie kurį 1932 m. rugsėjo mėn. 11 dieną Antanas Nevarauskas štai ką sako:

"Aš, Antanas Nevarauskas, kalvis, 52 metų amžiaus, gyvenu Penkininkuose, Kretingos parapijoje, - šiuo pareiškiu, kad sunkiai sirgau vienuolika metų: didelius skausmus ir bildesį jaučiau galvoje. Nors darbą dirbau, bet su dideliu vargu ir visuomet apsimovęs šilta kailių kepure. Pirmiausia gydė mane Dr. Mejeris Klaipėdoje; jis gydė apie šešis mėnesius, bet nieko nepagelbėjo. Po to, gydė mane Dr. Buršteinas Klaipėdoje daugiau kaip vienus metus, bet ir jis nieko nepagelbėjo. Toliau Dr. Kakovskis Klaipėdoje gydė mane apie šešius mėnesius ir nieko nepagelbėjo. Gydė mane ir Dr. Didžys Klaipėdoje, buvau pas jį apie keturis kartus, bet nieko nepadėjo. Vėliau Dr. Zimuns Klaipėdoje apžiūrėjo mane ir pasakė, kad būtinai reikalinga yra galvoje operacija, kad be operacijos niekas negelbės.

- 86 -

Šiais 1932 metais, liepos mėn. 17 dieną nuėjau, kaip visuomet, į Kretingos bažnyčią, o po pamaldų nuėjau į senąsias Kretingos kapines pasimelsti ant Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos kapo. Pasimeldžiau, apėjau keliais jo kapą ir tuojau pajutau, kad mano skausmai galvoje sumažėjo ir, kai parėjau į namus, jau jokio skausmo nebejaučiau, vienu žodžiu, likau visai sveikas. Sekantį sekmadienį po pamaldų vėl aplankiau jo kapą ir pasimeldžiau, išreikšdamas padėką už apturtą sveikatą. Dabar jau praėjo septynios savaitės ir joks galvoje skausmas nebeatsikartoja."

Minėtasis Antanas Nevarauskas, kuris per Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos užtarimą, kaip jis tvirtina, apturėjo sveikatą, kurios nesugebėjo gydytojai grąžinti, ir šiandien yra pilnai sveikas.

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambraziejus) Pabrėža /1771-1849/.

Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943]

Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 85-86

Pagaliau, čia reikia pastebėti, kad yra ir daugiau asmenų per Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos užtarimą iš Dievo patyrusių išgijimo malonių ir ypatingos Dievo pagalbos reikaluose, kaip tai: Valerijonas Runkis iš Medoniškių kaimo, Laukžemės parapijos; Patronėlė Zaburaitė, ištekėjusi už Juozapo Viskonto, gyvenanti Šlaveitų dvare, Darbėnų parapijos; Stanislava Šerpetavičiūtė iš Džiaugėnų kaimo, Šilalės valsčiaus; Marijona Žukauskienė iš Bijunų kaimo, netoli Garliavos; Domicelė Burneikienė iš Vitkų kaimo, Plungės valsčiaus; Melanija Saulevičienė, ^{2do} voto Tureikienė, iš Kau-no, ir dar daug kitų iš įvairių vietų.

Iš to, kas pasakyta apie Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos gyvenimą, jo darbuotę, jo nepaprastas dorybes ir po jo mirties žmonių su didžia pagarba jo kapo lankymą, aiškiai matyti, kad tai buvo nepaprastas žmogus, kuris visas pastangas dėjo, kad tinkamiausiai patarnautų žmonėms kūno ir sielos reikaluose, kad, kitus vesdamas prie tobulybės ir šventumo, ir patsai taptų tobulu ir šventu.

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambraziejus) Pabrėža /1771-1849/.

Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943]

Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 89

Atviras laiškas

Tikėjime stebuklais

Prieš 13 metų, 1923 metais, buvau sveikas, kaip ažuolas, kareivis — savanoris, tvirto kūno sudėjimo, kupinas jėgų ir gyvybės. Džiaugiaus savo jaunystę, gyvenimu, su pamėgimu sportavau ir nė manyte nemaniau, kad čia pat mane tykoja nelaimė, kuri sulaužys mano kūną, išvaikys, lyg vėjas tuos lengvučius vasaros debesėlius, visas mano gyvenimo svajones, užgesins mano viltis ir panardys mane į kūno ir sielos kančių jūrą...

Vieną gražią dieną atsisedau, pirmą kartą gyvenime, ant pabalnoto arklio ir išjojau su draugais palenktyniauti, — tik štai arklys, už kažko užkliuvęs, griuvo, ir aš nuo jo nukritau, stipriai sutrenkdamas į medžio šaknį savo stuburą, dėl to, kaip vėliau paaiškėjo, buvo išmuštas iš savo vietos vienas stuburo slankstelis. Iš pradžių rodėsi, kad toji nelaimė ypatingos žalos man neatneš, nes nors ir išgulėjau vietoje 3 valandas be sąmonės, o vėliau, atsipeikėjęs, 3 dienas pulko ligoninėje, bet ir karo tarnyboje, kol ją užbaigiau, dar apie dvejus metus pasilikau ir vėliau dar apie 6 metus dirbau įvairius darbus, nors mano strėnas kartais ir apnikdavo skausmai.

Tikras išmėginimo laikas atėjo 1931 metų vasarą. Tada staiga pradėjo man šalti vienos kojos pėda, ir tas šalimas, bematant apėmęs ir antros kojos pėdą, vis plėtėsi, apimdavo vis didesnę kojų plotą. Be to, kojos pradėjo drebėti ir per kelius linkti, gniužti. Po 2-jų savaičių likau visiškai nuo kojų iki pusiaujo suparaližuotas, taip, kad ne tik vaikščioti, bet net kojų pirštų valdyti nebegalėjau. O čia dar pridedo toks nepakenčiamas kojų deginimas, kad aš, skausmais tvirti ilgiau negalėdamas, turėjau atsigulti Kauno miesto ligoninėn. Čia buvo nustatyta, jog turiu vadinamą „Spondylitis t. b. c.“, ir padarytos man dvi nemenkos operacijos: atidarytas stuburkaulio kanalas ir išva duotos smegenys nuo kaulų spaudimo, o taip pat iš abiejų mano kūno pusių buvo rezinuota šonkaulių dalis. Po pirmos operacijos pasijutau dar blogiau, ir todėl, dviem mėnesiam prasliskus, man buvo padaryta antroji operacija, kurias padarė, mano manymu, garsiausias

Lietuvos chirurgas d-ras Kuzma. Kai ir po jo padarytų operacijų mano sveikata, užuot pagerėjusi, vėl pablogėjo, d-ras Kuzma man pareiškė, kad aš savo gyvybę užlaikyti galėsiu, bet savęs nuo pusės valdyti daugiau niekuomet jau nebegalėsiu, nes naujo stuburo jie man juk neįdėsia, o kas medicinai yra galima, tą jie yra padarę. Tą patį, t. y. kad aš daugiau jau nebegalėsiu vaikščioti, patvirtino dar ir šie daktarai - chirurgai: Bernatavičiūtė, Giedraitytė-Šakenienė, Jaržemskis ir Kudirka.

Kauno miesto ligoninėje išgulėjau metus, o paskui mane iš ten, kaip beviltiškai — nepagydomą ligonį, išrašė, ir aš buvau pervežtas į Kretingos apskrities ligoninę, kur išgulėjau dvejus metus, iki mano stebuklingo išgyjimo. O tas atsitiko šitaip:

Medicinai pasirodžius bejėgei, aš vilties pasveikti vis dėl to nenustojau, nes pasitikėjau Dievo galestingumu ir žinojau, kad Jo galybei ribų nėra. Todėl, dar Kaune gulėdamas, aš pradėjau melstis į Saldžiausiąją Jėzaus Širdį, ir, vienuolikai mėnesių praėjus, jau galėjau, kad ir nežymiai, kojų pirštus judinti. Bet vis dėlto, kad ir buvau praktikuojantis katalikas, stebuklu galimybe ir galia nelabai tikėjau. Paviektas pasikalbėjimų su aplankinčiais ligoninė Pranciškonais ir perskaityęs knygos apie Liurdą, mano nuomone apie stebuklus pakeitė. Kažkokiam laikrašty perskaičiau žinių apie Kretingos kapuose palaidotą žmonių garbinamą Pranciškoną Tėvą Pabrėžą ir apie tai, kad jo užtarimu išprašoma iš Dievo ypatingų malonių. Gyvo tikėjimo pagautas, pasizadėjau Dievui, kad jeigu Jis, per Tėvo Pabrėžos užtarimą gražintų man sveikatą, padaryti eilę gerų darbų ir kad apie patirtą malonę viešai paskelbsiu spaudoje.

Apžadus padarius, ūmai pradėjau sveikti ir tiek pasveikau, kad galėjau užimti Pranciškonų gimnazijoje Kretingoje sekretoriaus vietą. Su paskelbimu apie gautąją malonę nesukibėjau, kad neduočiau progos silpno tikėjimo žmonėms pasakyti, jog tai gal tik laikinis pagerėjimas tebuvo, nors ir tokio medicinos pasaulio žvaigždės man neįžadėjo.

Dabar betgi daugiau laukti negaliu, o ir reikalo tam nėra, nes štai jau daugiau kaip metai praslinko, kaip aš kasdieną į tarnybą pats savo kojomis ateinu ir iš jos namo sugrižtu, kaip per atostogas važinėju ir ištisus kilometrus pėsčias vaikščioju.

Todėl su dėkingumu ir noriai išpildau savo pažadų paskutinę dalį ir viešai visiems skelbiu, jog didis yra Dievo galestingumas, ir galin gas Tėvo Pabrėžos prieš Jį užtarimas.

O už savo kentėjimus, kadangi jie nuvalė mano sielą ir davė man progos viešai atiduoti garbę Dievui ir Jo, Jam matomai mielam tarnui Tėvui Pabrėžai, siunčiu Visagaliui nuoširdžią padėką savo malda.

St. Kaupas

Kretinga, 1936-III-26 d.

gniužui. Rožų savaicę likau visiškai nuo kojų iki pusiaujo suparaližuo- tas, taip, kad ne tik vaikščioti, bet net kojų pirštų valdyti nebegalėjau. O čia dar prisidėjo toks nepa- kenčiamas kojų degini- maš, kad aš, skausmais tverti ilgiau negalėdamas, turėjau atsigulti Kauno miesto ligoninė. Čia buvo nustatyta, jog turiu vadinamą "Spondylitis t. b. c.", ir padarytos man dvi nemenkos operacijos: ati- darytas stuburkaulio ka- nalas ir išvadutos smeg- nys nuo kaulų spaudimo, o taip pat iš abiejų mano kūno pusių buvo rezinuo- ta šonkaulių dalis. Po pir- mos operacijos pasijutau dar blogiau, ir todėl, dviem mėnesiam praslin- kus, man buvo padaryta antrąjį operacija, kurias padarė, mano manymu, garsiausias Lietuvos chi- rurgas d-ras Kuzma. Kai ir po jo padarytų operaci- jų mano sveikata, užuot pagerėjusi, vėl pablogėjo, d-ras Kuzma man pareiš- kė, kad aš savo gyvybę už- laikyti galėsiu, bet savęs nuo pusės valdyti daugiau niekuomet jau nebegalė- siu, nes naujo stuburo jie man juk neįdėsia, o kas medicinai yra galima, tą jie yra padarę. Tą patį, t. y. kad aš daugiau jau ne- begalėsiu vaikščioti, pat- virtino dar ir šie daktarai- chirurgai: Bernatavičiūtė, Giedraitytė - Šakenienė, Jaržemskis ir Kudirka.

Kauno miesto ligoninėje išgulėjau metus, o paskui mane iš ten, kaip beviltiš- kai — nepagydomą ligonį, išrašė, ir aš buvau pervež- tas į Kretingos apskrities ligoninę, kur išgulėjau dvejus metus, iki mano stebuklingo išgyjimo. O tas atsitiko šitaip:

Medicinai pasirodžius bejėgei, aš vilties pasveik- ti vis dėl to nenustojau, nes pasitikėjau Dievo gai- lestingumu ir žinojau, kad Jo galybei ribų nėra. To- dėl, dar Kaune gulėdamas, aš pradėjau melstis į Sal- džiausiąją Jėzaus širdį ir, vienuolikai mėnesių praė- jus, jau galėjau, kad ir ne-

žymiai, kojų pirštus judin- ti. Bet vis dėlto, kad ir bu- vau praktikuojantis kata- likas, stebuklų galimybę ir galia nelabai tikėjau. Paveiktas pasikalbėjimų su aplankančiais ligoninę Pranciškonais ir perskai- tytos knygos apie Liurdą, mano nuomonę apie ste- bukklus pakeitė. Kažko- kiam laikrašty perskai- čiau žinių apie Kretingos kapuose palaidotą ir žmo- nių garbinamą Pranciško- ną Tėvą Pabrėžą ir apie tai, kad jo užtarimu išpra- šoma iš Dievo ypatingų malonių. Gavo tikėjimo pagautas, pasižadėjau Die- vui, kad jeigu Jis, per Tė- vo Pabrėžos užtarimą grą- žintų man sveikata, pada- ryti eilę gerų darbų ir kad apie patirtą malonę viešai paskelbsiu spaudoje.

Apžadus padarius, ūmai pradėjau sveikti ir tiek pasveikau, kad galėjau už- imti Pranciškonų gimna- zijoje Kretingoje sekreto- riaus vietą. Su paskelbimu apie gautąją malonę nes- kubėjau, kad neduočiau progos silpno tikėjimo žmonėms pasakyti, jog tai gal tik laikinis pagerėji- mas tebuvo, nors ir tokio medicinos pasaulio žvaigž- dės man nežadėjo.

Dabar betgi daugiau laukti negaliu, o ir reikalo tam nėra, nes štai jau dau- giau kaip metai praslinkę, kaip aš kasdieną į tarny- bą pats savo kojomis atei- nu ir iš jos namo sugrįžtu, kaip per atostogas važinė- ju ir ištisus kilometrus pėsčias vaikščioju.

Todėl su dėkingumu ir noriai išpildau savo paža- dų paskutinę dalį ir viešai visiems skelbiu, jog didis yra Dievo gailestingumas, ir galingas Tėvo Pabrėžos prieš Jį užtarimas.

O už savo kentėjimus, kadangi jie nuvalė mano sielą ir davė man progos viešai atiduoti garbę Die- vui ir Jo, Jam matomai mielam tarnui Tėvui Pa- brėžai, siunčiu Visagaliui nuoširdžią padėką savo malda.

St. Kaupas
Kretinga, 1936-III-26 d.

Tikėjime Stebuklais

Prieš 13 metų, 1923 me- tais, buvau sveikas, kaip ažuolas, kareivis — sava- noris, tvirto kūno sudėji- mo, kupinas jėgų ir gyvy- bės. Džiaugiaus savo jau- nyste, gyvenimu, su pamė- gimu sportavau ir nė ma- nyte nemaniau, kad čia pat mane tykoja nelaimė, kuri sulaužys mano kūną, išvaikys, lyg vėjas tuos

lengvučius vasaros debe- sėlius, visas mano gyveni- mo svajones, užgesins ma- no gyvenimo svajones, už- gesins mano viltis ir pa- nardys mane į kūno ir sie- los kančių jūrą...

Vieną gražią dieną atsi- sėdau, pirmą kartą gyve- nime, ant pabaloto arklio ir išėjau su draugais pa- lenktyniauti, — tik štai

Tikėkime stebuklais

Prieš 13 metų, 1923 metais, buvau sveikas kaip ažuolas kareivis-savanoris, tvirto kūno, kupinas jėgų ir gyvybės. Džiaugiaus savo jaunyste, gyvenimu, su pamėgimu sportavau ir nemanyte nemaniau, kad čia pat mane tykoja nelaimė, kuri sulaužys mano kūną, išvaikys, lyg vėjas tuos lengvučius vasaros debesėlius, visas mano gyvenimo svajonės, užgesins mano viltis ir panardins mane į kūno ir sielos kančių jūrą...

Vieną gražią dieną pirmą kartą gyvenime atsisėdau ant pabalnoto arklio ir išėjau su draugais lenktynių. Tik štai arklys už kažko užkliuvęs, griuvo, ir aš nuo jo nukritau, stipriai sutrenkdamas į medžio šaknį savo stuburą. Dėl to kritimo buvo išmuštas iš savo vietos vienas stuburo slankstelis. Iš pradžių rodėsi, kad toji nelaimė ypatingos žalos man neatneš; nors ir išgulėjau vietoje 3 valandas be sąmonės, o vėliau atsipeikėjęs 3 dienas pulko ligoninėje, bet ir karo tarnyboje, kol ją baigiau, dar apie dvejus metus pasilikau ir vėliau dar apie 6 metus dirbau įvairius darbus, nors mano strėnas kartais ir apnikdavo skausmai.

Tikras išmėginimo laikas atėjo 1931 metų vasarą. Tuomet staiga pradėjo man šalti vienos kojos pėda, ir tas šalimas, be matant apėmęs ir antros kojos pėdą, vis plėtėsi, apimdavo vis didesnę kojų plotą. Be to, kojos pradėjo drebėti ir per kelius linkti, gniužti. Po 2-jų savaitių buvau visiškai nuo kojų iki pusiaujo suparalyžuotas, kad ne tik vaikščioti, bet nebegalėjau net kojų pirštų pajudinti. O čia dar prisidėjo toks nepakenčiamas kojų deginimas, kad aš, skausmais tverti ilgiau negalėdamas, turėjau atsigulti į Kauno miesto ligoninę. Čia buvo nustatyta, jog turiu vadinamąjį „Spondylitis t. b. c.“, ir padarytos man dvi nemenkos operacijos: atidarytas stuburkaulio kanalas ir išvaduotos smegenys nuo kaulų spaudimo, o taip pat iš abiejų mano kūno pusių buvo rezinuota šonkaulių dalis. Po pirmos operacijos pasijutau dar blogiau, ir todėl po dviejų mėnesių man buvo padaryta antroji operacija, kurias padarė, mano manymu, garsiausias Lietuvos chirugas d-ras Kuzma. Kai ir po jo padarytų operacijų mano sveikata, užuot pagerėjusi, vėl pablogėjo, d-ras Kuzma man pareiškė, kad aš savo gyvybę išlaikyti galėsiu, bet savęs nuo pusės valdyti daugiau niekuomet jau nebegalėsiu, nes naujo stuburo jie man juk neįdėsia, o kas medicinai yra galima, tą jie yra padarę. Tą patį, kad aš daugiau jau nebegalėsiu vaikščioti, patvirtino dar šie daktarai chirurgai: Bernatavičiūtė, Giedraitytė - Šakenienė, Jaržemskis ir Kudirka.

Kauno miesto ligoninėje išgulėjau metus, o paskui mane iš ten, kaip beviltišką nepagydomą ligonį, išrašė, ir aš buvau pervežtas į Kretingos apskrities ligoninę, kur išgulėjau dvejus metus iki mano stebuklingo išgijimo. O tas atsitiko šitaip:

Medicinai pasirodžius bejėgei, aš vilties pasveikti vis dėl to nenustojau, nes pasitikėjau Dievo gailestingumu ir žinojau, kad

Jo galybei ribų nėra. Todėl, dar Kaune gulėdamas, aš pradėjau melstis į Saldžiausiąją Jėzaus Širdį ir vienuolikai mėnesių praėjus, jau galėjau pamažu kojų pirštus judinti. Vis dėlto, kad ir būčiau praktikuojęs katalikas, stebuklų galimybe ir galia nelabai tikėjau ir tik jau Kretingos ligoninėje begulėdamas pradėjau stebuklų klausimais daugiau domėtis. Paveiktas pasikalbėjimų su aplankančiais ligoninę pranciškonais ir perskaitęs knygas apie Liurda, aš savo nuomonę apie stebuklus pakeičiau. Kad išsivaduočiau iš kankinamos mane ligos, nutariau padaryti apžadus, tik nežinojau dar, nei kokius tuos apžadus daryti, nei kam. Kažkokiam laikrašty perskaičiau žinių apie Kretingos kapuose palaidotą ir žmonių garbinamą pranciškoną Tėvą Pabrėžą ir apie tai, kad jo užtarymu išprašoma iš Dievo ypatingų malonių. Perskaičiau ir, gyvo tikėjimo pagautas, pasižadėjau Dievui, jei Jis per Tėvo Pabrėžos užtarymą grąžintų man sveikatą, aš tris sykius apeisiu keliais aplink Pabrėžos kapą nupirkčiau 4 žvakes ir apie patirtą malonę viešai paskelbsiu spaudoje,

kad Tėvo Pabrėžos užtarymu Dievas išklaušė mano maldos ir šauksmo.

Tokius apžadus padaręs, ūmai pradėjau sveikti ir tiek pasveikau, jog galėjau užimti Pranciškonų gimnazijoje Kretingoje sekretoriaus vietą. Su paskelbimu apie gautąją malonę nesukybėjau, kad neduočiau progos silpno tikėjimo žmonėms pasakyti, jog tai gal tik laikinis pagėrėjimas tebuvo, nors ir tokio medicinos pasaulio žvaigždės man nežadėjo.

Dabar betgi daugiau laukti negaliu, o ir reikalo nėra, nes štai jau daugiau kaip metai praslinko, aš kasdieną į tarnybą pats savo kojomis ateinu ir iš jos namo sugrįžtu, per atostogas važinėju ir ištisus kilometrus pėsčias vaikštinėju.

Todėl su dėkingumu ir noriai pildau savo apžadų paskutinę dalį ir viešai visiems skelbiu, jog didis yra Dievo gailestingumas, ir galingas Tėvo Pabrėžos prieš Jį užtarymas.

O už savo kentėjimus, kad jie nuvalė mano sielą ir davė man progos viešai atiduoti garbę Dievui ir Jo mielam tarnui Tėvui Pabrėžai, siunčiu Visagaliui nuoširdžią savo padėką malda.

St. Kaupas

Atlankykite Tėvo Pabrėžos kapą

Ant senųjų Kretingos kapinių yra 1849 metais palaidotas vienuolis pranciškonas *Tėvas Ambrozijus Pabrėža*. Žmonės jį laiko tikru šventuoju. Prie jo kapo meldžiasi, keliais eina aplink kapą ir daugelis išprašo sau sveikatos. Tas šventas kapas dabar yra tinkamai aptaisytas, ir Eucharistinio Kongreso dalyviams reikia atlankyti ir pamatyti.

Per kongresą prie kapo stovės vienas iš šv. Antano kolegijos auklėtinių ir dalins Tėvo Pabrėžos kapo paveiksliukus.

Pranciškonų pasaulis, 1936, nr. 6, p. 176

Šv. Pranciškaus III Ordino
vienuolis

Tėvas Ambrozijus Pabrėža

gimė Žemaitijoje, Lenkimų parapijoje, 1771 metais. Buvo kunigas, mokslo vyras, rašytojas ir botanikas. Laukų žolelėmis gydė žmonių kūnus, o Dievo žodžiu galinguose pamoksluose pagydydavo nuodėmingas sielas. Skyrėsi iš kitų sveikai maldingu — šventu gyvenimu. Užmigo Viešpatyje 1849 m. Kretingos vienuolyne. Žmonės ir šiandieną laiko jį šventuoju. Prie jo kapo meldamiesi daugelis išprašo net stebuklingų pagijimų žmonėms ir gyvuliams. Garbingą jo kapą papuošė gražia kópilytėle 1933 m. Tėvas Augustinas Dirvelė O.F.M.

Tarpukario laikotarpiu brolių pranciškonų išleista atmintinė

Mėnesinis šv. Pranciškaus ir šv. Antano mylėtojų laikraštis

12 nr.

1937 m. gruodžio mėn.

XV metai

Mylimi Broliai ir Seserys Lietuviai Tretininkai,

Buvau Romoje pas mūsų visų Vyriausiąjį Tėvą, Pranciškonų Ordino Generolą. Tas Ordino Valdytojas yra toks geras, švelnus ir malonus, lyg patsai šventasis Pranciškus. Jis, kalbėdamasis su manimi kaip geriausias Tėvas, davė savo patarimų-nurodymų, kaip geriau atsiekti Šv. Pranciškaus idealų ant Rusijos čia paliktų griuvėsių... Jisai sveikino visus Lietuvos tretininkus, linkėjo veikti, dirbti, nešti artymo meilės kibirkštis ištroškusiai taikos ir ramybės žmonijai. Linkėjo, kad Lietuvos tretininkai stipriai susiorganizuotų ir gyventų vienybėje kaip tikriausi Serafiškojo Tėvo vaikai! Per mane siuntė savo serafišką palaiminimą Visiems „Pr. Pasaulio“ platintojams ir skaitytojams, kuri čia aš Jums ir perduodu:

Telaimina Jus Visagalis Dievas † Tėvas † Sūnus ir † Šventoji Dvasia!

Aplankiau Asyžiaus Porciunkulę—pranciškonų lopšį, Alverno Kalną—pranciškonų golgotą, Cortonos šventąją tretininę Margaritą iš Cortonos, Panelės Švenčiausios Liurdą ir visur, laikydamas šventas mišias, karštai meldžiausi ir už mano globai pavestus tretininkus.

*Atlankiau Tėvą Pijų, kuris jau 20 metų nešioja savo kūne Kristaus 5 žaizdas, ten įsitikinau, kad tik per kentėjimus šventieji atsiekė aukštą garbę ir laimę Danguje. Dar Tėvas Pijus suteikė man džiaugsmą pranešdamas, kad Lietuvoje Pranciškonų graži ateitis, ir greitai laiku jie taps garsūs ir garbingi; tad kartu ir tretininkai. **Jis liepė tuojau užvesti Romoje beatifikacijos bylą šventojo Tėvo Pabrėžos,** kuris ilsisi Kretingos kapuose. Jo gyvenimas, darbai ir dažnai per jo užtarimą išklausomos maldos liudija jo šventumą, tad, Tretininkai, melskitės, kad Dievas tikrai iškeltų to mūsų švento vienuolio garbę ir Bažnyčia paskelbtų jį Palaimintuoju.*

Jus mylintis

***T. Augustinas Dirvelė, O.F.M.
Provincijalis.***

1/ Pastaba: 1938 m. lapkričio mėn. 9 dieną Stasys, sūnus Petro ir Monikos Pilibaitytės, Kaupas, aprūpintas šv. Sakramentais, Kretingos mieste mirė inkstų liga, palikdamas žmoną Antoniną Skirbutaitę ir dukterį Vaclovą, palaidotas Kretingos kapinėse.

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambrozijus) Pabrėža /1771–1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943]
Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 85

pusl. 4

NAUJOJI LIETUVA

247 (403)

Saugokime T. Ambrozijaus Pabrėžos palikimą

1949 m. spalio mėn. 30 d. suelma lygiai šimtas metų nuo didžiojo Lietuvos gamtininko – floristo T. Ambrozijaus Pabrėžos mirties. Šiai sukakčiai paminėti tenka iš anksto pasirūpinti, kad mūsų žymusis gamtininkas ir daugelio dievobaimingų raštų autorius būtų tinkamai pagerbtas. Nors visa tai tenka priminti gana sunkiomis karo aplinkybėmis, kad visos kūrybinės jėgos sutelktos žmonijos priešui sunaikinti, tačiau mūsų kultūrinių paminklų apsauga kad ir šiuo metu mus verčia rimtai susirūpinti. Praėjusi karo audra ir bolševikų invazija daug ką Lietuvoje sunaikino. Kaip faktą galime nurodyti ir Kretingos vienuolyno bibliotekos nuterėjimą, kur buvo saugojamas T. Ambrozijaus Pabrėžos palikimas. Mūsų istoriniškai nebežalės pasinaudoti Kretingos vienuolyno biblioteka, nes bolševikai ją beveik visiškai sunaikino. Kunigo P. Ruškio bei vienuolyno pastangomis šis tas pavyko išgelbėti nuo bolševikų, tačiau šandien vėl viskas tenka tvarkyti ir rinkti iš naujo, kad nežūtų T. Ambrozijaus Pabrėžos palikimas. Jeigu paprastu kultūrinių paminklų apsauga mums kelia nemažą susirūpinimą, tai T. Ambrozijaus Pabrėžos palikimas mums yra dvigubai brangesnis. A. Ambrozijus Pabrėža buvo ne tik žymus gamtininkas floristas, bet taip pat ir žymus Žemaičių pamokslininkas, pasimiręs šventumo garsė.

Šandien tenka labai apgalvoti, kad ankstyvesniais laikais niekas nepasirūpino šią kilmą ir brangią asmenybę iškelti dienos švieson, parodyti jos darbus bei veikalus, kuriuos ji padovanojo mūsų tautai. Mes turime daug profesorių, teologų, rašytojų, poetų, kurie domisi šviesomis, bet dar neturime nė vieno žmogaus, kuris būtų plačiau nušvietęs T. Ambrozijaus Pabrėžos gyvenimą bei darbus ir parodęs juos lietuvių tautai. Dievobaimingas vienuolis rašytojas, kuris nuostabiai gražiai praturtino mūsų dvasinės literatūros lobyną, kuris pirmas surinko ir ištyrė mūsų šalies florą, šandien mūsų plačiajai visuomenei dar mažai žinomas. Iki šiai dienai mes neturime ir nesulaukėme nė vienos jo gyvenimo biografijos bei brošiūros, niekas nepasirūpino išspausdinti jo likusius rankraščius, niekas iki šiol

MATAS MOZURAITIS

nepasirūpino jo kanonizacijos bylos įvedimu Romos Kūrijon.

Kas kaltas, kad mūsų dievobaimingas rašytojas ir floristas susilankė tokio likimo? Būtume neteisūs, jeigu šiuo metu imtume ieškoti kaltininkų ir juos smerktume dėl savo apsilėdimo ar nerangumo. Nenorėdami daryti priekaištų nei Pranciškonų Ordinui, nei Lietuvos Episkopatui, kad iki šiol nepasirūpino T. Ambrozijaus Pabrėžos kanonizacijos bylos įvedimu Romos Kūrijoje, nei pagaliau kaltindami knygų leidyklą, kad nepasirūpino Pabrėžos nespausdintais raštais, mes norėtume atkreipti dėmesį kompetetingu asmeniu bei įstaiga, kurioms T. Ambrozijus Pabrėža priklauso. Lietuvių tautos vardu tenka reikalauti, kad besistatinančios T. Ambrozijaus Pabrėža sukakties išvakarėse būtų tinkamai pagerbta viena iš tauriausių mūsų šalies asmenybių. A. Ambrozijus Pabrėža nėra vien Pranciškonų Ordino asmuo, bet yra visos lietuvių tautos brangenybė, kuria turi pasirūpinti ne tik Ordinas, bet ir visa lietuvių tauta.

T. Ambrozijus Pabrėžos mirties sukaktčiai paminėti pirmausiaj reiktu parūpinti bent trumpa T. Ambrozijaus biografija, kurioje būtų nušviestas T. Pabrėžos gyvenimas ir darbai. Tiesa, tenka priminti, kad beatifikacijos reikalui Kretingos vienuolynas buvo pavedęs kun. P. Ruškui, Sv. Teologijos Magistrui, parašyti išsamią T. Pabrėžos Biografiją. Kun. Ruškys tą darbą rūpestingai atliko ir parengė spaudai išsamią T. Ambrozijaus Pabrėžos Biografiją ir 1939 m. balandžio mėn. 5 d. įteikė T. Provincijolui Augustinui Dirvelei, bet, deja, užklupo karas, ir šis beatifikacinis veikalas liko neišspausdintas.

Jeigu šis beatifikacinis veikalas apie T. Ambrozijų Pabrėžą nėra žuvs, reiktu tinkamai pasirūpinti jo apsauga, kad po karo galima būtų atiduoti spaudai. Šiam veikale, kiek žinoma, yra labai daug informacinės medžiagos apie T. Ambrozijų Pabrėžą. Prie šio veikalo buvo prijungti ir protokolai apie stebuklingus pagijimus, kurie, kaip sakoma, yra įvykę T. Ambrozijaus užtarymu.

Metas taip pat būtų paskubėti ir su T. Ambrozijaus Pabrėžos kanoniza-

cijos bylos įvedimu Romos Kūrijon. Bendras šventumo garsas ir antgamtinų malonių spinduliavimas prie T. Ambrozijaus kapo jau šandien leidžia manyti, kad T. Ambrozijus Pabrėža yra vertas altorių garbės. Buvęs Žemaičių vyskupo sosto valdytojas J. E. Arkivyskupas Karevičius, užklaustas T. Ambrozijaus šventumo pripažinimo klausimu, rašo: „...Reikia iš žmonių sužinoti, kuomi ir kokiais faktais remia jie savo įsitikinimą apie Pabrėžos šventumą. Reikia surašyti dabartinių žmonių gautas per jo užtarymą stebuklingas Dievo malones, drauge patirti, ar jie galėtų tai formaliai po priesaiką įrodyti. Gera būtų, jei dokumentaliai Kun. Pabrėžos gyvenimo šventumas, jo dieviškos ir pagrindinės dorovinės dorybės, heroiskam laipsny praktikuotos, būtų įrodytos... Kiek tik kur galima, reikėtų iš šalies ieškoti tikrų žinių apie Kun. Pabrėžos gyvenimą ir jas siųsti Vyskupui, o taipgi atskiroje brošiūroje išspausdinti, kad žmonės pasirašintų savo reikaluose kreiptis į Pabrėžą. Gal Dievas padarys per jo užtarymą žymių stebuklų, Pabrėžos beatifikacijai būtinai reikalingų“. (Laiškas iš 1942. IV. 28.).

Sis buv. Žemaičių Vyskupo liudijimas yra tarsi paraginimas mums labiau branginti ir pasirūpinti T. Pabrėžos palikimu.

Naujoji Lietuva,
1942, spalio 18, p. 4

Barbora Valančiūtė, Antano Valančiaus duktė, 40 metų amžiaus mergina, iš Tubausių kaimo, Kretingos parapijos, dabar bažnytkaimio ir to vardo parapijos, 1928 m. birželio mėn. 14 dieną nupasakojo, kad jai, nuo mažens turinčiai puolamąją /nuomaro/ ligą, 1908 metais per miegą pasirodė juodais rūbais kunigas, persijuosęs pranciškonų juosta, turis rožančių prie juostos kibantį, ant pečių paleriną, rankomis sunertomis, kuriose kryželis ar paveikslėlis buvo, pusamžis, vidutinio ūgio, panašus į a.a. Tėvą Juvenalį Juozapaitį, pasakė, esąs Ambroziejus Pabrėža kunigas, pasakė, kur jo yra kapas ir koks kryžius ant jo kapo, nurodė, kaip ir kokias maldas turi jį atlikti sveikatos gavimui. Barbora Valančiūtė tai, ką jai įsakė apsireiškęs par miegą Tėvas Ambroziejus Pabrėža, išpildė ir liko sveika. - Tą savo pasakojimą ji dar patvirtino ir 1935 m. rugsėjo mėn. 23 dieną. 1/

RUSKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambroziejus) Pabrėža /1771-1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943]
Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 87

Yra ir daugiau per Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos užtarimą sveikatos apturėjimo įvykių, taip 1932 m. rugsėjo mėn. 15 dieną nupasakotas šio faktas, apie kurį Pranciškus Galdikas šiaip sako:

"Aš, Pranciškus Galdikas, iš Barkelių kaimo, Darbėnų parapijos, Kretingos apskrities, pareiškiu, kad mano duktė Salomėja, eidama amžiaus antrus metus, susirgo puolamąja / nuomaru / liga.

- 88 -

Išsirgo apie aštuonius mėnesius. Ta liga apsireiškėdavo šiaip: iš pradžios duktė apmirdavo per dvi savaites kartą, vėliau kas savaitę, toliau kas antrą - trečią dieną. Pas gydytojus dukterį vežiau, bet nepagelbėjo. Padariau aš su savo žmona Elena apžadus prie Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos - šventas Mišias Kretingoje užprašyti, apeiti Kretingoje stacijas ir apeiti apie Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos kapą keliais. Po apžadų padarymo, rodos, kad tepraėjo laiko savaitė ir visai mano duktė Salomėja pasveiko. Tas atsitiko 1930 metais apie lapkričio mėnesį. Nuo to laiko nė kartą mano duktė į tą ligą nebebuvo atkritusi."

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambroziejus) Pabrėža /1771-1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943]
Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 87-88

Toliau Valentinas Stonkus iš Kretingsodžio, Kretingos parapijos, 1932 m. gruodžio mėn. 10 dieną irgi pareiškė, kad jo sūnus Adomas-Petras, eidamas devintą amžiaus mėnesį, sunkiai susirgo 1932 metų gegužės mėnesyje, kad jis apturėjimui sūnui sveikatos pažadėjo šv. Mišias už Tėvą Ambroziejų Pabrėžą, kad jo sūnus po to tuojau pasveiko. Priminė jis, kad jo trys sūnūs, kaip tik užstodavo devintą amžiaus mėnesį, susirgdavo, kad veždavo juos ir pas gydytojus, bet visi trys iš eilės mirė, kad šis ketvirtas, padarius minėtus apžadus, per Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos užtarimą pasveiko ir dabar yra visai sveikas.

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambroziejus) Pabrėža /1771-1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943]
Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 88

Emilija Butėnaitė su giminaičiais Anykščiuose po brolio kunigo dekaną Juozapą Butėną laidotuvių, 1928 m.
Kretingos muziejus, P 8968

A.A. Emilija Butėnaitė - didelio
šventumo s i e l a.

Kretingos muziejus, P 8966

Dar Emilija Butėnaitė iš Kretingos 1938 metų gruodžio mėn. 29 dieną nupasakojo, kad ji prieš porą metų turėjo dešinėje rankoje didelį skausmą, kad ta ranka dėl skaudėjimo per riešą ji nieko negalėjo dirbti, kad sykį ji, būdama arti Tėvo Ambrozijaus Pabrėžos kapo, panorėjo tą kapą apšluoti, kad žmonėms būtų švariau keliais apie jį eiti. Tuoju ji ėmė šluotą į dešinę ranką, kaip paprastai buvo įpratusi viską dešiniąja ranka dirbti, jausdama joje skausmą, sakydama, kad Tėvas Ambrozijus Pabrėža galįs jai iš Dievo malonės sveikata suteikti, ir šlavė. Apšlavus Tėvo Ambrozijaus Pabrėžos kapą, ji ėjo namo ir eidama nebejaudė rankoje jokio skausmo.

Minėtoji Emilija Butėnaitė visai pasveikusi, reikšdama Tėvui Ambrozijui Pabrėžai savo dėkingumą už išgyimą prieš porą metų nuo dešinėje rankoje reumatizmo, kas dieną apžiūri ir apšluoja jo kapą bei žvakes prie jo užžibina. Taip ji darydavo iki bolševikmečio.^{1/}

^{1/} Pastaba: Bolševikmečiu Emilija Butėnaitė apsigyveno Padvariuose prie pranciškonų vienuolyno, čia susirgo, aprūpinta šv. Sakramentais, mirė 1940 m. spalio mėn. 28 dieną ir liko palaidota Kretingos kapinėse.

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambrozijus) Pabrėža /1771–1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943]
Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 88

Irgi Petras Atkočiūnas ir jo žmona Ona Atkočiūnienė, kurie gyvena Kretingoje, Kluonalių gatvės buto numeryje 23, 1939 metų vasario mėn. 3 dieną pareiškė, kad jų dukrelė Ona - Sirena, gimusi 1938 m. balandžio mėn. 22 dieną, praeitą rudinį sunkiai sirgo, kad feldšeris Končius Kretingoje rado ją nebeišgydomą, kad gydė ją ir gydytojas D. Kačlinskis, bet jos sveikata vis ėjo menkyn ir menkyn; kojos nuo letenų iki kelių jau buvo visai atšalusios, kad medicinos priemonėmis išgelbėti ją nuo mirties jau nebebuvo jokios vilties, tad 1938 metų lapkričio mėnesio pabaigoje buvo štai kas padaryta:

Buvo paimta nuo Tėvo Ambrozijaus Pabrėžos kapo smilčių, vandens nuo Kretingos Liurdo ir švento Jono vyno. Padarius maudyklę iš šilto vandens, į ją buvo įdėta paimtųjų nuo Tėvo Ambrozijaus Pabrėžos kapo smilčių, įpilta nuo Kretingos Liurdo paimto vandens, ir toje maudyklėje buvo išmaudyta visai jau silpna ligonė Ona -

- 89 -

Sirena, o po jos išmaudymo dar buvo jai duota švento Jono vyno, kaip vaistų, ir paguldyta.

Naktį ligonė verkė, ko iki tol nedarydavo; jos kojos pasidarė šiltos, o ryto metą jau buvo pasveikusios. Šiandien Ona - Sirena Atkočiūnaitė yra visai sveika, kaip sako jos tėvai, gražiai auga ir puikiai atrodo.

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambrozijus) Pabrėža /1771-1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943] Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 88-89

Dar ir Antonina Drungilaitė, gyvenanti Ankštakių kaime, Kretingos valsčiaus ir parapijos, apie savo akių pasveikimą šitaip 1943 m. sausio mėn. 31 dieną pareiškė:

"Keletą mėnesių man skaudėjo akys. Esu siuvėja, vakarais negalėdavau nė skaityti, nė darbo dirbti. Pradžioje vartočiau vaistus, bet jie man nieko nepadėjo. Padariau įžadus į Tėvą Ambrozijų Pabrėžą: apeiti jo kapą keliais, paaukoti vienuolynui 5 RM. ir pasimelsti. Stengiaus pirmą progą suradus, aplankyti kapą. Po pasimelimo mano akys tuojau pagerėjo ir, keletai dienų praėjus, visai pasveiko. Jau nuo pasveikimo praėjo visas mėnuo ir man senoji liga nebeatsikartoja."

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambrozijus) Pabrėža /1771-1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943] Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 89

Kretingo, 1943 metais sausio mėnesio 10 dieną
ar seseli Tarcizija - Marijona Šaulinskaitė, g. pr.
Kretingos mieste, Vilniaus g. v. N 23, esančią parą
senelį pręglaudos Vėdejo dienos liudininkų
anyvarioje paraišius ir prašau užrašyti n.
kaltę:

Turidama 18 metų amžiaus susirgau: - pra-
dėjo vėmimu ir abi kojos tūti (pūsti). Priser-
davo net lovoje gulėti. Dėp kartą kreipiausi
pas gydytoją. Dėp nematė, kuri tėvė
net 16-18 metų. Amžius ir Kretinga suri-
nojan apie šeiminės mėsos Tėis Ambrozijus
Pabrėis, palaidotė Kretingos senos kopėnė.
Pradėjan melstis: atleiskien mums, kelien
apie jo kopę ejan, dėvian sunk (i karbonu
ir mėsian) ir pasveikam. Jau nuo to laiko
- pasveikims - pręjo tėi meto ir dėp
kuri tėi dėvian uatrickartoj. Dėkan
to svyrų antgamtime - stebulėnė
dėvian mėsos iuteiktė man Tėis Ambro-
zijus Pabrėis užtarisnt.

Ši aktyvė ir kovėn ir parėvian:

ses. Tarcizija M. Šaulinskaitė

Ši rėntė ir ses. Šaulinskaitė vėdien nūraivian
fai perskėdytė ir jai paivis supėnta ir parėvian-
tytė: M. Mykolas Tėmorėnos otytė
Liudinėjme: Br. Bonifacius Vėičius ka
Br. Ambrozijus Megelinskais

15. s. Tarcizija Marija Paulinskaitė įstojo į
 Kongregaciją 1936m. gruodį. Pirmieji žadai
 1937. X. 3.
 Mirė 1985m. Palaidota Kartena kapinėse.
 Kretingos raj.

Švč. Mergelės Marijos Nepaliaujamos pagalbos seserų archyvas, Kretinga

Seserys prie Abakų lurdo.
 Galbūt tarp šių sesučių yra ir s. Tarcizija...
 Švč. Mergelės Marijos Nepaliaujamos pagalbos seserų archyvas, Kretinga

Seselė Tarcizija-Marijona Šiaulinskaitė, Kretingos senelių prieglaudos vedėja, apie savo išgyjimą per Tėvo Ambrozijaus Pabrėžos užtarimą štai kaip 1943 m. sausio mėn. 10 dieną kalbėjo:

"Turėdama 18 metų amžiaus, susirgau: pradėjo žiemomis abi kojos tinti /pusti/ priseidavo net lovoje gulėti. Daug kartų kreipiausi pas gydytojus. Liga nemažėjo, kuri tęsėsi net 16-18 metų. Atvažiavus Kretingon, sužinojau apie Tėvą Ambrozijaus Pabrėžos, palaidoto Kretingos senosiose kapinėse, teikiamas malones. Pradėjau melstis: atlaikiau noveną, keliais apie jo kapą ėjau, daviau auką /į karboną įmečiau/ ir pasveikau. Jau nuo to pasveikimo praėjo šeši metai ir liga iki šiai dienai nebeatsikartoja. Laikau tą įvykį antgamtinė - stebuklinga Dievo malone, suteikta man, Tėvui Ambrozijui Pabrėžai užtariant."

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambraziejus) Pabrėža /1771–1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943]
Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 89

Šlušnytės–Jonauskienės Darinos pasakojimas

Apie vienuolę Mariją Šiaulinskaitę

Abakų ir aplinkinių kaimų gyventojai dažnai lankydavo Lurdą, ypač per didžiąsias religines šventes: Kalėdas, Velykas, Sekmines. Gegužės mėnesį giedodavo Rožančių. Moterys, mergaitės skindavo gražiausias darželio, laukų gėles ir nešdavo pamerkti prie koplyčios, o vienuolė Tarcizija tvarkydavo puokštes. Vaikai eidami į mokyklą į Karteną ir trumpindami kelią pro Lurdą, nepraeidavo nepasimeldę. Iš Abakų kaimo į Karteną einant keliais – 5 kilometrai, o takais pro Lurdą – 3 km.

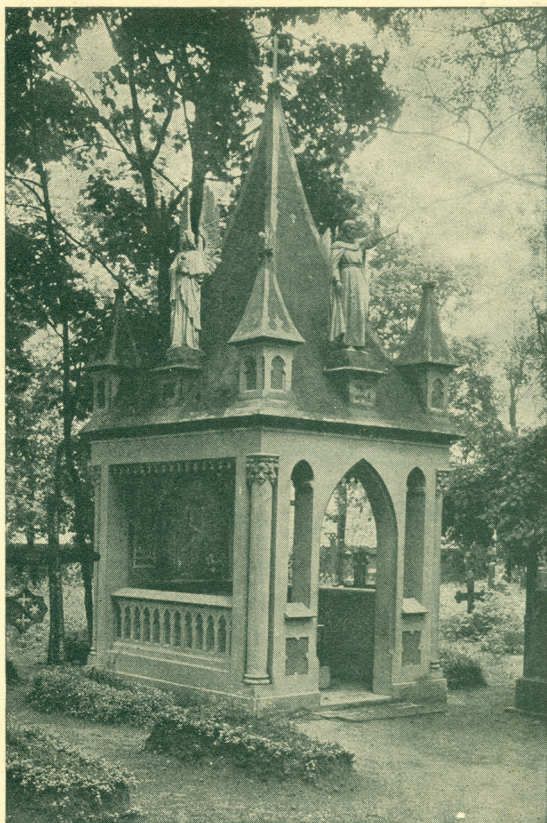
Vienuolė Tarcizija – Marija Šiaulinskaitė (1900–1978) slapta mokė Katekizmo visus Abakų ir aplinkinių kaimų vaikus. Ji gyveno mažoje trobelėje prie Lurdo, kurį pasižadėjęs pastatė Neverauskis Kazimieras. Trobelėje kartu su Maryte gyveno Neverauskio sesuo Akvilina. Akvilina dirbo kolūkyje. Sesė Tarcizija čia atvyko uždarius Kretingos moterų pranciškonų vienuolyną Padvariuose. Tarcizija – Marija buvo senyva, švari moteriškė, kartu su Akvilina turėjo avelę ir karvę Margutę. Senutė pririnkdavo grybų, vaikams iškepėdavo paplotėlių, labai neturtingos šeimos vaikui ir kokį drabužėlį pasiūdavo: turtingesnių moteriškių paprašydavo milo gabalėlio kelnėms ar sijonėliui pasiūti. Jonauskienė – Šlušnytė Darina pasakojo, kad ji buvo nelabai moksli, sunkiai sekėsi atsiminti poteries, tai Marija, pasisodinus į ežią, net daržus ravėdama ją mokė. Marija niekada ant vaikų nepykėdavo. Darinai pasiūdavo drabužėlį ir papuošusi vesdavosi į bažnyčią. Maža būdama Darina dažnai pas ją ir nakvodavo. Pasakotojos manymu, kai ji mokėsi katekizmo vienuolei buvo apie 70 metų. Marija palaidota senosiose Kartenos kapinėse, buvo išsirinkusi vietą kampe prie kapinių tvoros, kur dabar stovi paminklas su užrašu: „*Buvau kaip jūs, būsite*

9

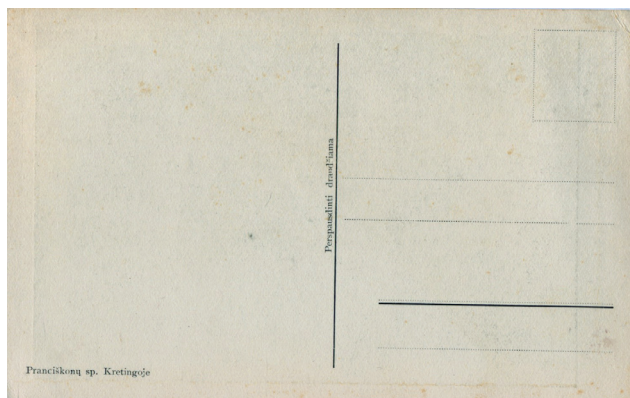
kaip aš“. Tarcizijos–Marijos Šiaulinskaitės kapelį daug metų tvarko karteniškė Elytė Dirmeitytė–Mockienė.

Užrašė Nijolė Vasiliauskienė, 2016 m.

Kretingos rajono Kartenos seniūnijos išnykę kaimai. Sud. Nijolė Vasiliauskienė, 2016, p. 9–10

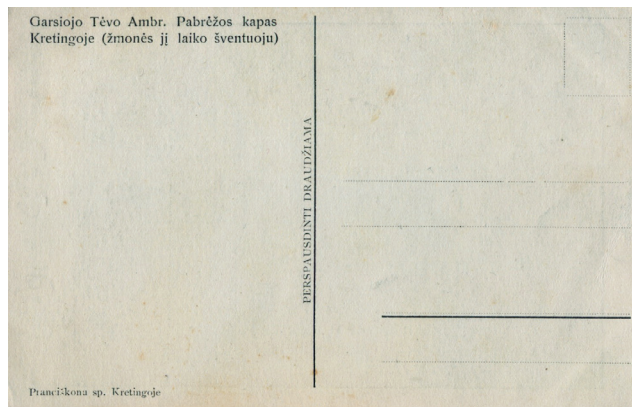
Garsiojo Tėvo Pabrėžos kapas Kretingoje
(žmonės jį laiko šventuoju);

Pranciškonų sp. Kretingoje

Garsiojo Tėvo Ambr. Pabrėžos kapas
Kretingoje (žmonės jį laiko šventuoju)

Pranciškona sp. Kretingoje

Tarpukario laikotarpius brolių pranciškonų
išleisti atvirukai

Lietuvis kandidatas į šventuosius

Kretinga garsi dviem įžymybėm — senuoju vienuolynu ir grafo Tiškevičiaus dvaro oranžereja. Vasara, dėka savo artumui prie Palangos, kur suvažiuoja tūkstančiai vasarotojų, Kretinga irgi susilaukia daugiau lankytojų, kurie stengiasi šias įžymybes atlankyti. Pernai vasarą teko ir man vieną pavakarę į Kretingą užklysti su keliais kauniečiais. Grafo Tiškevičiaus oranžereja, greta dvaro rūmų, nors ir būdama tik buvusio didingumo liekana, visgi dar išpūdinga. Jos centre kuone 150 metų amžiaus labai aukšta palmė, araukarijos ir daugybė kitų atogrąžų augmenų, dirbtiniai grotai, nebeveiklia fontanai. Visa tai karo metu nukentėjo, o dabar nebe pajėgiama tinkamai atstatyti. Tik seni tarnai beprisimena tuos laikus, kai senoji dvarų aristokratija tuose romantiškuose grotuose susitelkdavo popietinės arbatos gerti, fontanais ir atogrąžų augmenija pasigėrėti. Dabar oranžereja, didžiulis pilies parkas, taip pat ir senoji pilis nebeturi ekonominio pagrindo — tų tūkstančių hektarų žemės, kuri perėjo į naujakurių rankas. Tie didieji centrai be didžiųjų žemių atrodo anachronizmu ir logiškiau būtų matyti juos naujojo Lietuvos gyvenimo centrais — liaudies namais, mokyklomis, sanatorijomis.

Įdomūs išpūdziai iš Kretingos vienuolyno. Jis įkurtas 17. amžiaus pradžioje, o dabar naujai atgijęs ir virtęs viena stipriausių katalikybės tvirtovių šioje Žemaitijos dalyje. Kretingos pranciškonų vienuolyną įkūrė garsusis Lietuvos hetmonas ir karo vadas Katkevičius, kurs gyveno 1560. — 1621. m. Pasakodamas apie vienuolyno gyvenimą ir jo istoriją, būdėtojas vienuolis pamini Pabrėžos vardą. Ir su dideliu įkvėpimu jis pradeda pasakoti apie tą Kretingos vienuolį ir rašytoją, kurs gyveno 1771. — 1849. m. m. Pabrėžos vardas žinomas ir iš lietuvių literatūros istorijos, nes jis rašė ne tik dvasiškas knygas, bet buvo ir uolus botanikas. Pabrėžos žymusis mokslo darbas lietuviškas augalų žodynas išspausdintas Amerikoje 1900. m. Bet čia iš vienuolio tenka išgirsti tikrą sensaciją: vienuolį, rašytoją ir mokslininką Ambrozijų Pabrėžą norima kanonizuoti, t. y. paskelbti jį šventuoju. Tas klausimas jau esąs iškeltas pas Lietuvos dvasiškąją vyriausybę ir netrukus bus kreipiamasi į popiežių. Kad ir buvę kažkur dvasiškoje spaudoje apie tai rašyta, bet platesnei publikai tai nežinoma.

Vienuolis pasakoja, kad Pabrėžos atmintį liaudis gerbiauti jau nuo senų laikų. Seni žmonės pasakoja jaunosioms kartoms apie vienuolį Pabrėžą kaip apie didelį ir jausmingą pamokslininką, kurio pamokslai labai patraukdavo žmones. Jis rašęs giesmes ir dainas, kurios plačiai plitusios liaudyje, kaip žmogus jis buvęs labai mielaširdingas ir visi jį mylėjo.

„Žmonės nuolat meldžiasi prie Pabrėžos kapo“ — sako vienuolis ir pasiūlo tą kapą aplankyti. Nu-

ėję ant kapų jau brėkstant, matome prie Pabrėžos kapo atsiklaupusias kelias moteris, o kiek nuošaliau stovėjo kažkoks vyriškis. „Atkreipkite dėmesį į tą vyriškį“, — tyliai sako man į ausį vienuolis. Įdėmiau pažiūriu į tą vyriškį, kurs gerai apsirengęs ir atrodo panašus į grįžusį tėvynėn amerikietį. Tarp klūpančiųjų prie kapo esančios jo žmona ir dukrelė. Virš Pabrėžos kapo pastatytas koplytėlės formos paminklas, kurio viduj paprastas akmens kryžius su senu užrašu, kad čia gulys vienuolis Pabrėža.

Kai nueiname toliau, klausiu, kas gi buvo tas žmogus. Čia vienuolis patiekia reikšmingą pasakojimą, kurs, matyt, turi tampraus ryšio su Pabrėžos kanonizavimo projektu... Vyriškis, kurs su savo šeima buvęs prie kapo, esąs vienuolyno dirbtuvių priežiūrėtojas — specialistas. Prieš kurį laiką jis sirgęs kažkokia nesuprantama, labai komplikauta liga ir visi gydytojai atsisakė jį išgydyti. Vieną dieną jis buvęs labai silpnas tiesiog ant mirties slenksnio. Jis negalėjęs nei pakrutėti lovoj. Tada sujaudinta ir išsigandusi žmona puolusi prie Pabrėžos kapo ir pradėjusi karštai melstis, prašydama sveikatos savo vyrui, nes dažnai buvo girdėjusi gandų ir žmonių pasakojimų apie stebuklingus pagijimus. Grįžusi namon, ji tiesiog išsigando iš nustebimo: vyras, kurį ji buvo palikusi vos gyvą, dabar pasirodė taip sustiprėjęs, kad galėjo atsisėsti lovoj, o po kelių dienų ir visai išgijo.

Tą vienuolio pasakojimą apie stebuklingą išgijimą išklausk taip pat su mumis kartu buvęs vienas populiarus Kauno gydytojas. Jis susidomėjo kokia tai buvusi liga. Vienuolis aiškiai negalėjo to pasakyti, bet apibūdino ligą kaip labai komplikuatą, kurios diagnozė negalėjęs nustatyti ir gydytojai. — Matyti, tas pasakojimas apie nuostabų pasveikimą jau plačiai pasklides ir jis žymiai prisidėjęs prie to gyvumo pas Pabrėžos kapą, kur žmonės eina nuolat. Be abejo, pasakojimai apie panašius netikėtus pagijimus bus iškelti argumentais Pabrėžos kanonizavimo sumanyme. Jei Pabrėža tikrai būtų pripažintas šventuoju, tai būtų pirmas lietuvis šventasis nepriklausomoje Lietuvoje, o Kretingos vienuolynui atsivertų naujos perspektyvos. Jau dabar daug žmonių sutelkia Kretingos bažnyčioje švento Antano paveikslas, kurs laikomas stebuklingu. Be to, už vienuolyno, priešais vienuolyno gimnaziją, nesenai įrengtas grotas, kurs primena garsųjį Lurdo grotą su Mergelės Marijos stovykla. Tas Kretingos Lurdas taip pat sutraukia daug žmonių ir vėlai vakare ten matyti dar klūpančių moterų. Nepaprastoj nuotaikoj iš tos viduramžių mistikos gaivinimo tvirtovių žmogus sugrįžti į kitą pasaulį, kurs verda už poros dešimtų kilometrų modernėjančiu Palangos kurortiniu sūkuriumi, kur dūžia džazbandas kurhauze, poros rungtyniauja dėl geriausio tango, o dieną pajūry eina pažamų paradas.

S. Nerimonis

Taip atrodo Ambrozijaus Pabrėžos kapas Kretingos kapinėse. P. Šinkūno foto.

Dar kitas per Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos užtarimą sveikatos apturėjimo įvykis, kurį Jeronimas Lažauskas 1934 m. lapkričio mėn. 4 dieną šiaip apsakė:

"Aš, Lažauskas Jeronimas, 42 metų amžiaus, Kretingos gyventojas pareiškiu štai ką:

1932 metais apie rugpiūčio mėnesį pradėjau po truputį jausti karštį. Per švento Roko atleidus /VIII-21/ nuvažiavau į Palangą. Ten jau pasidarė bloga; kelis kartus, jausdamasis silpnai, turėjau gulti ant žemės, kad atsigaučiau. Tą pačią atleidų dieną, parvažiavę namo, guliau. Karštis labai apėmė. Dvi savaites, smarkiai ligos sumtas, gulėjau lovoje. Kraujas labai dažnai tiesiog kamuoliais sukrekėjęs tekėdavo iš burnos.

Apskrities gydytojas J. Nainys davė vaistų; nuo jų dar blogiau pasidarė. Vieni sakė, kad tai vidurių šiltinė, kiti, kad plaučių liga. Jaučiausi nepaprastai blogai; visą suėmė skausmai, negalėjau nė lovoj pajudėti, krūtinę tarsi peiliais varstė. Tėvas Rokas Kožukauskas davė Paskutinį Patepimą. Apsilankė paskiau pas mane Tėvas Augustinas Dirvelė, Vladas Taučikas, Rapolas Žigas ir gydytojas D. Karlinskis. Jie keturiose mane lovoje pakėlė; aš prašiau, kad manęs nejudintų, nes nepaprastai skaudėjo; gydytojui reikėjo iš nugaros pusės pasiklaudyti, tad nusireminau, nes čia buvo ir kunigas ir gydytojas, tai ir mirti ous geriau. - Pasodino mane lovoje, kraujas čiurkšlėm pradėjo tekėti iš burnos, tad turėjo greit vėl paguldyt.

Išėję už durų /vėliau pasakojo/ tarėsi ir visi klausė gydytojo Karlinsko nuomonės; šis manė ir atsakė, kad nėra vilties išgyti. Tėvas Augustinas Dirvelė, Kretingos vienuolyno gvardijonas, matydamas kad aš labai silpnas, atsiuntė Brolį Jurgį, kad naktį pas mane būdėtų. Pats nieko negalėjau kalbėti, bet ne tik kalbėti, o net ir dūsauti; kvėpuot ir tai vos beišgalėjau; visas buvau išblyškęs.

Gydytojas D. Karlinskis paliko vaistų ir liepė registruotą karštį. Nuo vaistų pradėjau dar labiau blogėti. Ryto metą pasiunčiau savo žmoną pas tą patį gydytoją D. Karlinskį pasakyti, kad

- 87 -

negerėja, bet blogėja. Jis nedavė daugiau jokių vaistų ir pasakė: "Aš ne Dievas, aš neišgydysiu". Rapolas Žigas, aplankęs mane, paskiačiau sakė darbininkams, kad aš /Lažauskas/ jei kada buvęs žmogus, tai daugiau galima jau nelaukti.

Mane taip jau labai nusilpusį ligonį atėjo aplankyti Tėvas Dominikas Kaubė. Jis patarė kreiptis prie Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos, nes aiškiai matė, kad išgyti galima tik su Dievo pagalba. Negalėdamas ištarti žodžio, prašiau vien akių žvilgsniu savo žmoną, kad nueitų į kapus prie Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos kapo. Ji nenorėjo eiti, nes, jai išėjus, galėjau numirti. Pagaliau išėjo. Jai išėjus, po kelių minučių visi skausmai momentaliai pasibaigė, ir aš užmigau. Parėjusi žmona nustebė: paliko mane baisiausiose skausmuose, rado ramiai bemiegantį. Pabudęs jaučiausi be skausmų, tik dar buvau labai silpnas, tad keltis dar negalėjau. Nuo tos valandos sveikata pradėjo eiti vis gėryn ir gėryn. Greit visai pasveikau ir galėjau gerai valgyti, tuo tarpu kai sirgdamas, kelias dienas išbuvau ne tik nieko nevalgydamas, bet nenurydamas nė vandens lašelio. Aš pats ir kiti labiausia stebisi tuo, kad aš taip staigiai ir greit pagijau; pajutau, tarsi kokia tai ranka visus skausmus nukėlė. Dabar jau du metai esu visai sveikas; per tą laiką visados gerai jaučiausi ir jokie skausmai neužėjo; esu pilnoje sveikatoje, kaip buvęs."

Minėtasis Jeronimas Lažauskas, kuris savo per Tėvo Ambroziejaus Pabrėžos užtarimą stebėtiną išgyjimą nupasakojo 1934 m. lapkričio mėn. 4 dieną, kurį patvirtino jis pats ir jo žmona Mikalina Lažauskienė, ir šiandien yra visai sveikas ir puikiai jaučiasi.

RUŠKYS, Petras. Kunigas Jurgis (Tėvas Ambraziejus) Pabrėža /1771-1849/. Jo gyvenimas, darbuotė ir pomirtinė garbė. [Mašinraštis], [1943] Kretingos Apreiškimo vienuolyno biblioteka, RF-440, p. 86-87

vyko.

Jeronimas Lažauskas senas Kretingos miesto gyventojas, iki 1940 metų dirbo staliumi Kretingos Pranciškonų vienuolyne, o vėliau Statybos organizacijų dirbtuvėse. Žmogus buvo labai rimtas, praktikuojantis katalikas, negėrė svaigalų ir nerūkė. Jį labai gerai pažinojau ir visiškai juo pasitikėjau. 1967 metų pavasarį apsilankęs pas mus papasakojo, kad dirbdamas šaltose stalių dirbtuvėse susirgo tuberkulioze. Liga greit progresavo, o kretingiškių gydytojų pagalba nepadėjo, nes gerų vaistų tuberkuliozės gydymui dar nebuvo. Iš plaučių pro burną pasileisdavo kraujas. Žmogus visiškai išseko, artėjo mirtis.

Vieną vakarą, Jeronimui ypač blogai jaučiantis ir nebesant vilties išbūti per naktį, jauną vyrą labai mylėjusi žmona, nežinodama ką daryti, nubėgusi į šalimai esančias Kretingos miesto senąsias kapines, suklupusi prie A. Pabrėžos kapo ir padariusi apžadus, prašydama išgelbėti jos vyrą.

— Tą vakarą aš buvau labai sunkioje būklėje, — kalbėjo J. Lažauskas. — Iš burnos tarpais pasirodydavo kraujas, kurio pats nebeįstengdavau nusivalyti. Vos beatgaudavau kvapą. Nebesuvokiau aplinkos... Tik staiga pajutau kažkokį lengvumą. Lyg kokią sunkią naštą nuo krūtinės būtų nuėmę. Ėmiau kviesti žmoną, tačiau jos nebuvo. Kai ji netrukus grįžo, mano nuostabai nebuvo galo. Aš vėl galėjau normaliai kvėpuoti, aiškiau pradėjau matyti. Gerai pamenu, kai žmona apsikabinusi mane, verkdamą iš džiaugsmo vis kartojo: „Ambrozijus išklausė manęs, Ambrozijus išklausė. Garbė jam.“ Tada supratau, kam turiu būti dėkingas už savo stebuklingą pagijimą, — užbaigė Jeronimas Lažauskas.

Ignas JABLONSKIS

Mūsų žodis, 1991, sausio 12, p. 3

Kretingos pranciškonų vienuolyno stalių dirbtuvės. Stebuklingai išgijęs Jeronimas Lažauskas stovi ketvirtas iš kairės. Nežinomas fotografas, apie 1937 m. Kretingos muziejus, IF 1281

Kretingos pranciškonų gimnazijos (Šv. Antano kolegijos) baigiamieji statybos darbai 1932 m. rudenį. Ant pastolių kairėje pusėje prie lango stovi meistras Jeronimas Lažauskas. Nežinomas fotografas. Kretingos muziejus, IF 1282

Garbingojo Tėvo Ambrozijaus
Pabrėžos
renkamoji medžiaga, jo beatifikacijos
procesui pradėti.

Laiškas, atėjęs po 46 metų...

Pastaruoju metu į mano rankas pakliuvo pluoštelis raštų, rašomąja mašinėle spausdintų ant kalkinio popieriaus. Nieko įstabaus – sovietinio laikotarpio vyskupų laiškai tikintiesiems įvairių švenčių progomis. O tarp jų... laiškas mokyklinio sąsiuvinio lapuose. Antraštė prikaustė dėmesį „Garbingojo Tėvo Ambrozijaus Pabrėžos renkamoji medžiaga jo beatifikacijos procesui pradėti“.

Laišką rašė kunigas Antanas Juozapas Kaubrė (1899–1981), kuris 1932–1938 m. gyveno pranciškonų vienuolynuose Kretingoje, Pajūryje (Šilalės r.) ir Kaune, buvo laikomas liaudies medicinos žinovu. Tikriausiai todėl jam rūpėjo ir Jurgio Ambrozijaus Pabrėžos atminimo išsaugojimas.

J. A. Pabrėžos bibliografas Viktoras Gidžiūnas knygoje (išleistoje 1993 metais) nieko nerašo apie tėvo Ambrozijaus užtarimą įvykusių pagijimus. Tačiau laiške minimą įvykį radau paminėtą dar keliuose šaltiniuose: 1935 m. leidinyje „Laiko žodis“ savo kelionės į Kretingą įsūdžių aprašyme minėjo S. Nerimonis bei rašė Jurgio Pabrėžos biografas kunigas Petras Ruškys. To paties įvykio detales 1991 metais leidinyje „Mūsų žodis“ nupasakojo muziejininkas Ignas Jablonskis. Kodėl šis laiškas atsirado dabar? Kodėl man? Kodėl iš viso atsirado? Manau, kad tai yra paguoda ir viltis mūsų laikmečio žmonėms kenčiantiems nuo covid-19 pandemijos, dūstantiems ir nematantiems išeities. Juk anų laikų žmogus sirgo plaučių uždegimu ir neprakvėpavo, o per Jurgio Pabrėžos užtarimą sulaukė Dievo paguodos ir išgydymo... Tai yra ženklas mūsų laikams, mūsų dienoms, kad net sunkiausiose gyvenimo situacijose turėtume viltį Dievuje.

Jolanta Klietkutė, 2021-05-09

Gerb. Dr. Tėve Viktorai,
mėilgai prieš br. Mykolo Jamosiūno
O. Te. M. mirtį, aš jį aplančiau Kretingoje, Tiltalioje apie garbingojo Tėvo Ambrozijaus Pabrėžos renkamoji medžiaga, jo beatifikacijos procesui pradėti.
Tarp kitų, koliai Mykolai man perskaitė savo parengtą rašinį, apie Jono Jono Lacauskio pagijimą, uktarant Tėvui Ambrozijui. Kadangi, tas faktas man gerai žinomas, tai br. Mykolo raštas atrodo nepatankamai pilnas būaistbus. Kas man parodė nepatankama, tas sumaniau parašyti ir pasiųsti laim, nes girdėjau, kad jis renkate tokių medžiagų ir rengiate veikalą apie Tėvą Ambrozijų.
Radau tik tą kas yra tikra tiesa ir pato macioni ir patyriau. Tiltalio m. prisiminus kada apsaicimams nuotykis įvyko, ar tai buvo 1932 ar 33 m., todėl dabar nerašiau. Tam tiltalio Kretingos vienuolyne buvo parkinti armėnys, turai rikiu

medicina apai good. Tenz Ambrevisi,
Mamau, kad jiu to medicina pirm pada-
ne. Tie parasyti tai to tita repozare,

Jada gnenan heth mape. Surino-
ke, kad laka' tuntiwi dege. Jecominas
daciawetan ni ya ahi mihin, luefian
mubekyian apantaga. Duro apie 10 cel rye.
digo'mi huro laka' sifina, waga plawu
medegimu; daciwai uci'ma, kaga pugu-
liri; ka-ti huro, sifian pici-pici-
wa' i'kika gnan. Je' sates pici-pici' di
weliyate, pat kipe'mi meder-ti panat.
Jaga paron, kaga mieto mepaga' welyat
me' mige'ti; kanti'm laka' sifian daga,
mai, kowals, diegiani.
digo'mi yamsing tui; su waga waga'
wafat. 3004.

Fraxina latifolia maximiliani;

How can man, by thought, be perfect?
Sake, being both two identical god. The
pun. Private thinking variety, but movement
to, beyond even in wisdom.

diagrama in 2 dimensiuni pentru notati

īntrūcējušai su sīmana. Mīklas re-
skanda, nera borsūlis, bet labai mazs val-
gūt. Jan baigis endocēst puz līto uogīnī.
Būvz sunčus līgonis atade īsai mītas.

Līgonis sīmana man paratoj, kad
no tū man is jū īeju, jū kalbīnusi
līgonis valandilē pahūt: nēmam, o jū no-
zintē eit pui Jēno Ambrozējans kapo.
Līgonis sūtke, tū prāvē, kad gūt sugrūtē,
nes nēmam pavīlētus, galī pavīkstatē
pūpols, kuris nebevitēi pērmēt.

Jū mūģjusi pui kapo, sukallējusi sē-
seris potēris, apējusi bēlīs apī bopā,
pae mē is antkapis cūpomek: sēmīs, jū
dējusi ī skasēlā kampet, bējtē padējo na-
mo, līgonis endusi rāmīnī demīgantē.
Jū kapo prasimts sēmīs ēgūlēkē padējusi
līgonīnī ant bēntinīs. Jap nepasadez
is mēģojō mus 10 val. īkī 17 val.

Padodēs jautēi vīai mītas, tū labai
īvālke is prāvē, kad tuofan duotē val-
gūt. Nēturēdama pagamintē pūte, pa-
dave līgonīnī blūdēkē uogīnīs, kuris

apritankes is vadan bēvalgant.
Jevonimās nebevaratoj jōtīs valēts, no
is mēke mī līgo vētkimīnī.

Jō belets dūm jū mē sugrūtē ī dūde
nēmūlgo stālīs dīt tūnējē.

Līga nebevaratoj. Jū jautēi gūmīs is
trīsternīs negu pui līga. Jevonimās da-
cāntus, īkī Jīol telegjone kētkopjē.

Jā reliģingās, uolus katolīkos, atgūrus
parapījētīs.

Kada gausitē sē laivka, prāvā
pānēt sūo adasē.

Antanas Kanbre, Mavēki - 235694,
Skuvolo raj, Europe, Lītuamān.

In gilīs pagārba!

1975, Vī, 28d.

/1771-1849/

1949 m. sueis lygiai šimtas metų nuo T. Jurgio-Ambroziejaus Pabrėžos mirties. Kaip žinome, T. Ambroziejus Pabrėža priklauso Žemaičių Triumviratui. Šie trys didingi Žemaičių žemės vyrai: Pabrėža, Daukantas ir Valančius kadaise ant savo pečių nešė visos Lietuvos likimą. Simanas Daukantas buvo didis mūsų tautinės sąmonės žadintojas ir kėlėjas. Simano Daukanto įšlepta karšta Tėvynės meilės ugnis niekada nebeužges mūsų Tautos širdyje. Dar visai neseniai Žemaičių vyskupo Motiejaus vardas drebindavo Petrapilio valdovus. Valančiaus nuopelnai Lietuvos kultūrai, Lietuvos katalikybei ir blaivybei buvo ir pasiliks neįkainuojami.

Bet ypatingų nuopelnų Lietuvai turi ir T. Ambroziejus Pabrėža, pasimiręs in odore sanctitatis. T. Ambroziejus Pabrėža buvo universalus ano meto žmogus, nusipelnęs visose gyvenimo srityse. Pabrėža nemažas filologas, išžymus Lietuvos gamtininkas, dievobaimingas rašytojas ir auksaburnis Žemaičių pamokslininkas. Pabrėža yra pirmas mūsų dvasinės literatūros kūrėjas, rašęs Žemaičių kalba. Pabrėža pirmas Lietuvos gamtininkas, kuris moksliskai ištyrė ir aprašė Lietuvos ir Žemaičių gamtą. Todėl būtų labai gražu, jeigu šios su kakties proga pati Lietuvos visuomenė aktyviai prisidėtų prie T. Ambroziejaus Pabrėžos pagerbimo. Mūsų filologai bei gamtininkai turėtų labiau susidomėti Pabrėžos palikimu; mūsų religinės kultūros pionieriai turėtų mus labiau supažindinti su T. Ambroziejaus Pabrėžos sielos kultūra. Taip pat būtų labai gražu, jei šios garbingos sukakties proga Pranciškonų Ordinas ir Lietuvos Episkopatas šios sukakties išvakarėse pasirūpintų T. Ambroziejaus Pabrėžos kanonizacijos bylos įvedimu Romos Kūrijon. T. Ambroziejaus Pabrėžos ir maldingas gyvenimas, o taip pat ir stebuklingų Dievo malonių spinduliavimas prie T. Ambroziejaus Pabrėžos kapo jau šiandien leidžia manyti, kad Pabrėža yra ypatingoje Daugaus išrinktųjų šlovėje.

Ko reikia, kad miręs žmogus galima būtų paskelbti šventuoju? Bažnyčia kanonizacijos byloje paprastai reikalauja dviejų dalykų: dorybingo gyvenimo ir stebuklų, įvykusių po Dievo Tarno mirties. Papa Grigalius IX rašo Šv. Antano Padviečio kanonizacijos Bulėje, kad dorybingas gyvenimas ir stebuklai /virtus morum et veritas signorum/ yra pamatinės šventumo žymės. Bet jei žmogus buvo dorybingo gyvenimo ir po jo mirties įvyko neabejotinų stebuklų, tai yra ženklas, kad toksai žmogus yra tikrai šventas ir vertas altorių garbės.

Bet kol Bažnyčia T. Ambroziejaus Pabrėžos dar nėra pripažinusi ir paskelbusi šventuoju, mes negalime sakyti ir tvirtinti, kad Pabrėža tikrai yra šventas. Mes galime tik pastebėti, kad T. Ambroziejaus Pabrėžos bendroji šventumo opinija ir stebuklingumo garsas šiandien yra tokioj fazėj, kad jo pilnai pakanka kanonizacijos bylos įvedimui. Tiesa, kanonizacijos ir beatifikacijos byloms pradėti ir baigti reikia karžyfiškų dorybių ir tikrų stebuklų, bet kanonizacijos bylos įvedimui pakanka bendrosios šventumo opinijos ir stebuklingumo garso. Jei nėra bendrosios šventumo opinijos ir stebuklingumo garso Šv. Apeigų Kongregacija paprastai neleidžia pradėti šventumo pripažinimo bylos.

Bet ar T. Ambroziejaus Pabrėžos gyvenimas, mirtis ir darbai atitiks šiuos reikalavimus? Kad Pabrėžos šventumo opinija ir stebuklingumo garsas buvo ir tebėra plačiai pasklidęs, tai kalba patys gyvenimo faktai ir įrodo neabejotini liudijimai. Mes žinome, kiek šventumo garsas buvo plačiai pasklidęs, kol dar Pabrėža nebuvo miręs. Žemaičių vyskupas M. Valančius, dar tebebūdamas Varnių Kunigų Seminarijos Rektoriumi, šitaip rašė apie Pabrėžą: "Žmonės jo pamokslų, kaip kokio apaštolio, su didžiausia atyda klausė ir nemažai gauna išganingo pelno. Kad ir šakyklon įlipęs "Tėve mūsų..." tesukalbėtų, ir ta jo malda nebūtų be dvasiškos naudos žmonėms, nes taip yra turimas už šventą, jo tarsi pats jo pasirodymas draudžia žmones ir veda ant gero," /"Žemaičių Vyskupystė," 1848 m. II d. § 190 /.

Bet gal po Pabrėžos mirties Valančiaus nuomonė pasikeitė? Vilniaus Universiteto Bibliotekos archyve yra užsilikusių Rubricėlių iš vyskupo Valančiaus laikų. Vienoj tokioj rubricėlėj, kuriai patys vyskupas Valančius davė aprobatą Varniuose 1850 m. rugsėjo mėn. 21 d. Nr. 1262, tarp mirusių kunigų pažymėtas ir Pabrėža su tokia šlovinga pastaba: "PABRĖŽ AMBROSIVS PIENUS DIERUM ET MERITORUM AD SUPEROS EVOLAVIT," /Cf. Directorium Horarum Canonizarum pro Dioecesi Telsensi seu Samogitiensi in annum Domini MDCCCLII/.

Jeigu vyskupas M. Valančius nedvejodamas visam Žemaičių Klerui paskelbė, kad T. Ambroziejus Pabrėža pilnas nuopelnų nukeliavo į Dangų, galime spėti, koks gyvas ir gilus buvo Bažnyčios Hierarcho įsitikinimas Pabrėžos gyvenimo ir darbų šventumu.

Labai svarbų liudijimą apie Pabrėžą paliko mums Jonas Gintila/1788-1857/ Žemaičių Vyskupas Nominatas, kuris per penkerius metus valdė Žemaičių Vyskupo sostą. Po Pabrėžos mirties Jonas Gintila 1849 m. lapkričio mėn. 19 d. visoms Žemaičių bažnyčioms išsiuntinėjo Cirkularą pranešdamas apie Pabrėžos mirtį. Šiam Cirkulare Jonas Gintila rašo, kad Pabrėža taip pasaulį gyvendamas, taip vienuolyne būdamas - kitiems buvo visokių dorybių pavyzdys: "OMNI VIRTUTUM GENERE ALIIS PRAELUCELAT,"/Cf. "Vaižganto Raštai," 1989 m. XI t., 72 pusl./.

Bet ir mūsų laikais Pabrėžos šventumo opinija ne kiek nesumažėjo, bet dar kasdien auga ir visur sklinda. Kretingos ir kaimyninių parapijų žmonės Pabrėžą laiko tikru šventuoju. Daugelis žmonių lanko Pabrėžos kapą ir eina aplink keliais, puošia gelėmis, degina žvakes ir meldžiasi. Daugelis žmonių pas Pabrėžos kapą išprašo sveikatos.

Tenka pasakyti keletas žodžių ir apie stebuklingas Dievo malones, kurios išprašomos Pabrėžos užtarymu. Kretingos vienuolyne yra užregistruota nemaža stebuklingų pagijimų, kurie, kaip sakoma, T. Ambroziejaus Pabrėžos užtarymu. Antanas Nevarauskas iš Penkininkų apie 11 m. sirgo sunkia galvos nervų liga, kurios eilę medicinose daktarų neįstengė pagydyti. 1935 m. liepos mėn. 17 d. ap-lankęs Pabrėžos kapą ir padaręs apžadus, staiga visiškai pasveiko. Salomėja Galdikaitė iš Berkelių apie 8 mėnesius sirgo nuomaru/puolama, priepuoliai pasikartodavo kas antrą dieną. Tėvams padarius apžadus prie Pabrėžos, 1930 m. lapkričio mėn. visiškai pasveiko. Rozalija Gližerienė iš Kretingos sirgo pūlingu ausies uždegimu. Tiek Klaipėdos, tiek Kretingos medikai po apžiūrėjimo įsakė gulti klinikon, kur turėjo būti padaryta operacija ir prakirstas kaulas. Ligonė, bijodama nelaimingos operacijos, pasimeldė prie Pabrėžos ir ap-lankė jo kapą. Tą pačią naktį skausmai dingo, ir ligonė pasveiko be operacijos. Jeronimas Lažauskas iš Kretingos sunkiai sirgo ir buvo jau marinuamas. Žmona, palikusi mirštantį vyrą, nubėgo prie Pabrėžos kapo ir išmaldė vyrui vi-sišką sveikatą. Stanislovas Kaupas sirgo nugarkaulio džiove/Spondylitis t. b. c./, sujungta su paralyžiumi. Keletą metų išgulėjęs Kauno ir Kretingos ligoni-se, ligonis vis šio blogyn. Bijodamas visam smėiui pasilikti invalidu, padar- apžadus prie Pabrėžos ir pasižadėjo gausią malonę paskelbti spaudoje. Pa-gijęs p. Kaupas savo pasižadėjimą išpildė 1936 m. parašydamas "XX Amžiuje" ir kituose laikraščiuose.

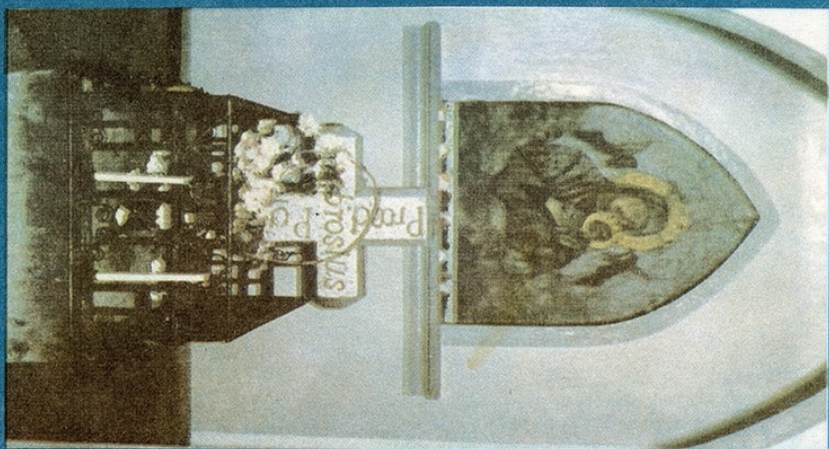
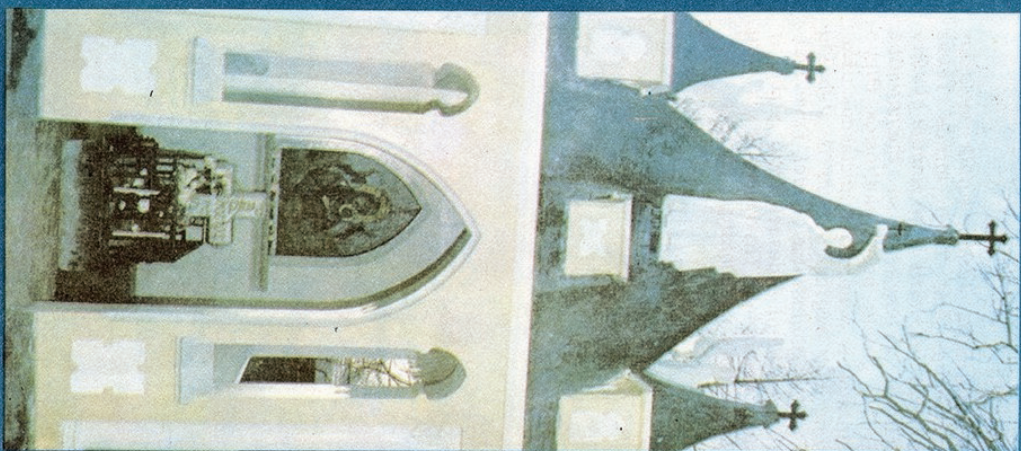
Bendroji šventumo opinija ir stebuklingumo garsas mums teikia daug vilčių, kad Pabrėžos asmenyje netrukus susilauksime naujo lietuvių šventojo. Kaip teko patirti, Lietuvos Episkopatas gana palankiai atsiliepia apie Pabrėžą. Kauno arkivyskupijos ir Telšių vyskupijos Kūrijos labai suinteresuotos med- žiaigos paruošimu Pabrėžos kanonizacijos bylos įvedimui. Kiek žinoma, ilgama-tis Kretingos vienuolyno bibliotekos tvarkytojas Kun. P. Ruškys, Teol. Mag., per skaite ir smulkiai išstudijavo visus Kretingos vienuolyne užsilikusius Pab-rėžos rankraščius bei dokumentus ir parašė plačią Pabrėžos Biografiją beati fikacijos reikalu. Taip pat ir Pasvalio gimnazijos Direktorius ir rašytojas p. J. Povilonis parašė ir parengė spaudei knygą apie Pabrėžą. Lietuvos Pranciš- konai laukia progos šiuos abu rankraščius atiduoti spaudei, kad pati Lietu- vos visuomenė būtų plačiau painformuota apie Pabrėžos gyvenimą ir darbus.

Baigdami šią trumpą informaciją apie Pabrėžą, mes kviečiame talkon visą katalikiškąją Lietuvos visuomenę prisidėti prie T. Ambroziejaus Pabrėžos ka- nonizacijos bylos įvedimo. Kuriuo keliu reiktų eiti prie Pabrėžos kanoniza- cijos, gražiai nurodė mums J. E. Arkivyskupas Pr. Karevičius, M. I. C., kuris rašo "...Reikia iš žmonių sužinoti, kuomi ir kokiais faktais remia jie savo įsi- tikrinimą apie Pabrėžos šventumą. Reikia surašyti dabartinių žmonių gautas per jo užtarymą stebuklingas Dievo malones, drauge patirti, ar jie gautų tai formaliai po priesaiką įrodyti. Gerai būtų, jei dokumentaliai Kun. Pabrėžos gy- venimo šventumas, jo dieviškos ir pagrindinės dorovinės dorybės, heroiskam laipsny praktikuotos, būtų įrodytos. Kiek tik kur galima, reiktų iš šalies ieškoti tikrų žinių apie Kun. Pabrėžos gyvenimą ir jas siųsti Vyskupui, o taipgi atskiroj brošiūroj išspausdinti, kad žmonės pasiragintų savo reikaluose kreiptis į Pabrėžą. Gal Dievas padarys per jo užtarymą žymių stebuklų, Pabrėžos beatifikacijai būtina reikalingų,"/"Naujoji Lietuva," 1942 m. Nr. 247/-.

Mūsų Tėvynės Garbingos Praeities

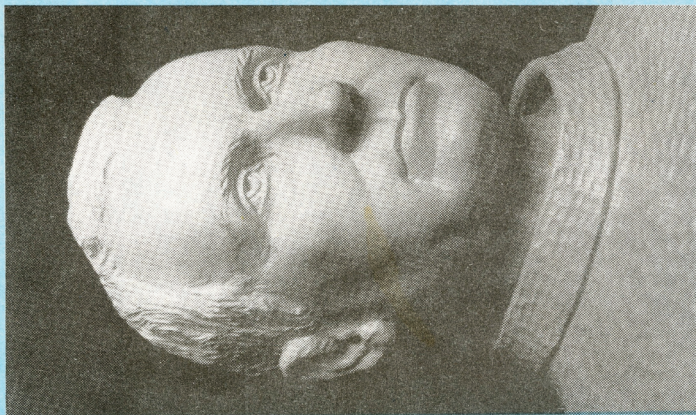
M y l e t o j a i .

1948 m. platintas atsišaukimas dėl J. A. Pabrėžos beatifikacijos.
Kretingos muziejaus mokslinis archyvas, F3, b. 47, p. 8

KRETINGOS PRANCIŠKONŲ
VIENUOLYNAS

1771—1849
T. AMBROZIJUS PABRĖŽA
O.F.M.

„...Kunegs Pabrieža keleta metu mokie parakwijes wajkus, paskiaus il-gaj buwa skielbieju žode Diewa. Žmo-nes jo pamokslu, kajpo kokie apa-ztola su didžiausi atidi klausia ir nemaž-gaun pelna izganiaga. Kád is kozel-niczion ilipes, Tiewe musu tesukal-bietum, ir ta jo malda, nebutum be-dwasiskas naudas žmoniu, nes teip ira už szwenta turems, jog tarsi pats jo pasiroduims, jau draud žmones ir wed ant giera“.

K. Motiejus Wolonczewskis.
Žemajtiu wiskupiste. —
W., 1848, p. 72—73.

Tėvas Ambrozijus Jurgis PABRĖŽA gimė 1771 m. sausio 15 d. KRETINGOS apskr. LENKIMŲ parapijoje. Tėvai bu-vo pasiturintys žemaitijos ūkininkai. Noredami išmoksinti savo sūnų, 1785—92 m. leidžia jį mokyti į Kretin-gos pranciškonų gimnaziją, 1791—94 m. jis lanko Lietuvos universitetą Vilniu-je. Studijuoja gamtos mokslus, medi-ciną, fiziką, istoriją, teologiją, sv. Raš-tiną; dalyvauja Tado Kosciuškos suki-time prieš rusus. 1796 m. baigęs Varnių dvasinę seminariją, kurį laiką dirba keliose parapijose vikaru, klebo-nu. 1816 m. gruodžio 8 d. įstoja į Kretingos vienuolyną. Po metų — gruo-džio 9 d. priima amžinuosius Tre-čiojo Ordino įžadus. 1821—27 m. — Kretingos vienuolyno pamokslininkas; gimnazijoje dėsto lotynų kalbą, gamtos mokslus, eina kapeliono pareigas, rū-pinasi žemaičių dvasine kultūra.

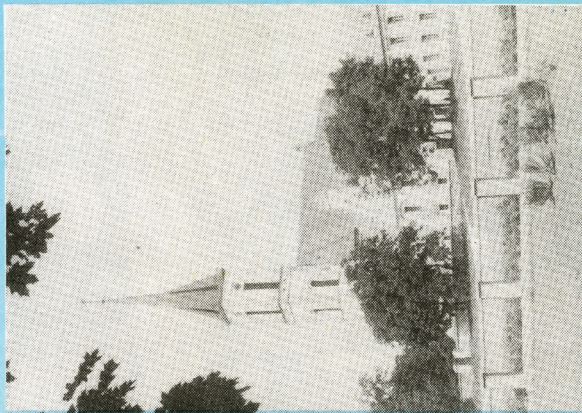
Tėvas Ambrozijus — gamtos mokslų terminijos kūrėjas, Žemaitijos floros tyrinėtojas, poetas ir rašytojas; mokė-jo aštuonias kalbas; sukūrė pirmuo-sius lietuviškus botanikos, geografijos ir kai kuriuos medicinos vadovėlius. Jo bibliografijoje yra 217 įrašų: 107 J. Pabrėžos darbai ir 110 darbų apie jį.

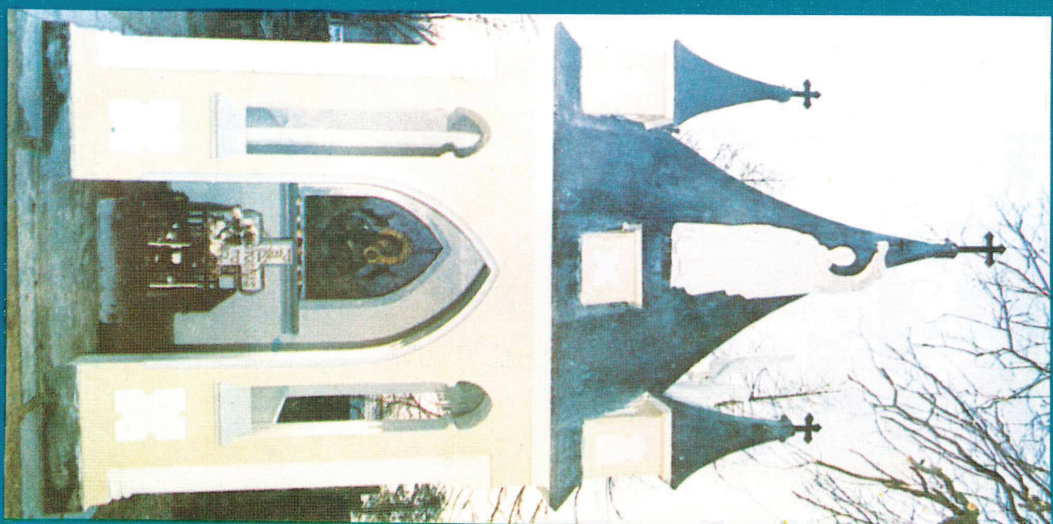
Kretingoje T. A. Pabrėža praleido daugiau kaip 40 metų. Kilnus ir šven-tas mums jo gyvenimo pavyzdys.

Pranciškono Tėvo Ambrozijaus šven-tumą liudija daugybė išklaustų malonių ir pagijimų prie jo kapo. Visa tai Tėvai pranciškonai registravo Tėvo Ambrozijaus beatifikacijai parengti knygoje, bet ji dingo vienuolyno pogromo metu. Telaimina Dievas ir Sv. Pranciškus šviesų Tėvo Ambrozijaus atminimą!

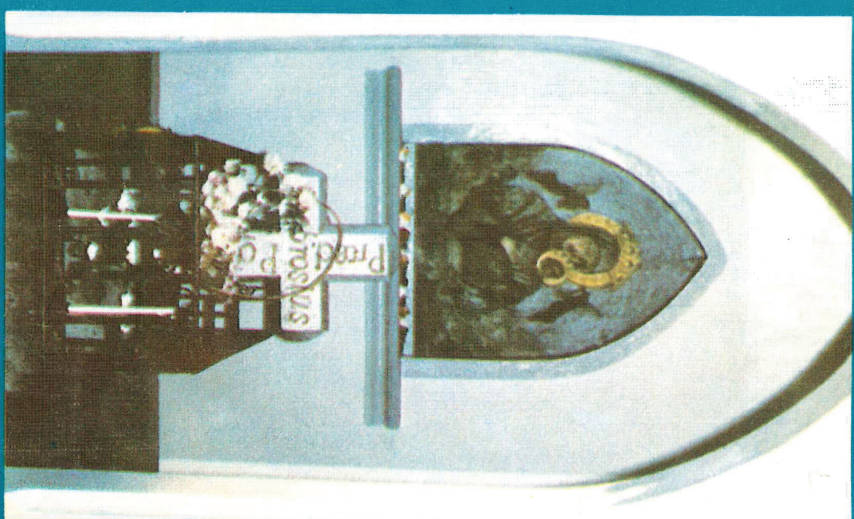
MALDA TĖVO AMBROZIJAUS BEATIFIKACIJAI ISMELSTI

O mylimasis Jėzau, suteik meldžia-me Tave, kad Tavo tarnas Tėvas Ambrozijus, kuris šioje žemėje gyveno artimoje vienybėje su Eucharistine Esybe, galėtų per Nekaltosios Dievo Motinos ir šventojo Pranciškaus užta-rimą būti regimų ženklų ir stebuklų į garbę išaukštintas. Todėl Tave mel-džiame, idant didesnei Tavo garbei ir sielų išganymui Tavo galybe jis būtų išskaitytas į palaimintųjų skaičių. Amen.

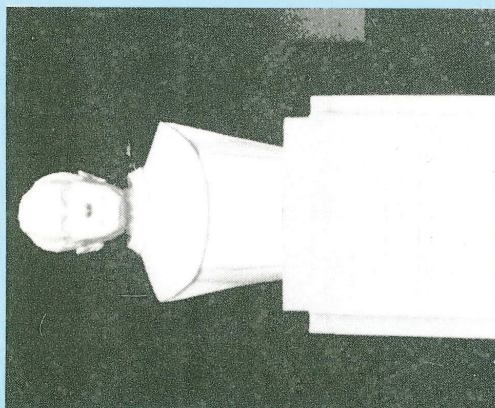

KRETINGOS PRANCIŠKONŲ
VIENUOLYNAS
1991

1771—1849
T. AMBROZIJUS PABRĖZA O.F.M.

220

....Kunegs Pabrieža keleta metų mokė parakwijes vaikų, paskiaus ilgaį buva skielbieju žode Dieva. Žmones jo pamokslu, kajpo kokie apasztola su didžiausi atidi klausia ir nemaž gaun pelna išgalinga. Kad is kozelniczon ilipes, Tiewe musu tesukalbietum, ir ta jo malda, nebustum be dwasiszkas naudas žmoniu, nes tejp ira už szwenta turens, jog tarsi pats jo pasirodims, jau draud žmones ir wed ant giera".

K. Motiejus Wolonczewskis
Žemajtiu wiskupiste.—
W., 1848, p. 72—73

Tėvas Ambrozijus Jurgis PABRŽA gimė 1771 m. sausio 15 d. KRETINGOS apskr. LENKIMŲ parapijoje. Tėvai buvo pasiturintys žemaitijos ūkininkai. Norėdami išmoksinti savo sūnų, 1785—92 m. leidžia jį mokytis į Kretingos pranciškonų gimnaziją. 1791—94 m. jis lanko Lietuvos universitetą Vilniuje. Studijuoja gamtos mokslus, mediciną, fiziką, istoriją, teologiją, šv. Raštą; dalyvauja Tado Kosciūškos sukilime prieš rusus. 1796 m. baigęs Varnių dvasinę seminariją, kurį laiką dirba keliose parapijose vikaru, klebonu. 1816 m. gruodžio 8 d. įstoja į Kretingos vienuolyną. Po metų — gruodžio 9 d. priima amžinuosius Trečiojo Ordino įžadus. 1821—27 m. — Kretingos vienuolyno pamokslininkas; gimnazijoje dėsto lotynų kalbą, gamtos mokslus, eina kapeliono pareigas, rūpinasi žemaičių dvasine kultūra.

Tėvas Ambrozijus — gamtos mokslų terminijos kūrėjas, Žemaitijos floros tyrinėtojas, poetas ir rašytojas; mokėjo aštuonias kalbas; sukūrė pirmuosius lietuviškus botanikos, geografijos ir kai kuriuos medicinos vadovėlius. Jo bibliografijoje yra 217 įrašų: 107 J. Pabrėžos darbai ir 110 darbų apie jį.

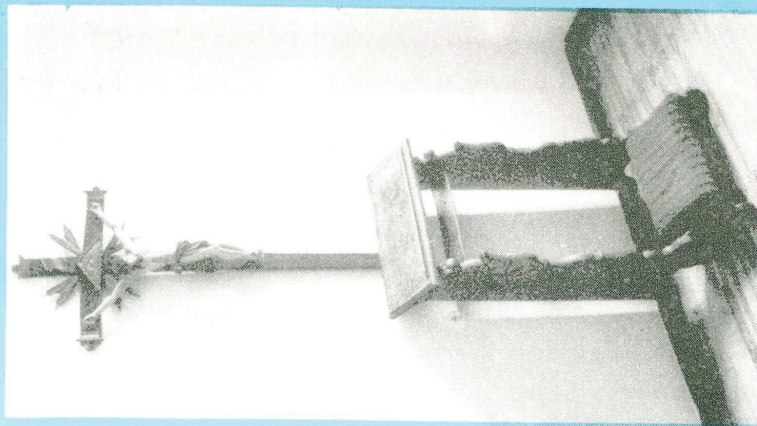
Kretingoje T. A. Pabrėža praleido daugiau kaip 40 metų. Kilnus ir šventas mums jo gyvenimo pavyzdys.

Pranciškono Tėvo Ambrozijaus šventumą liudija daugybė išklaustų malonių ir pagitimų prie jo kapo. Visa tai Tėvai pranciškonai registravo Tėvo Ambrozijaus beatifikacijai parengti knygoje, bet ji dingo vienuolyno pogromo metu. Telaimina Dievas ir Šv. Pranciškus šviesų Tėvo Ambrozijaus atminimą!

MAIDA TĖVO AMBROZIJAUŠ BEATIFIKACIJAI ISMELSTI

O mylimasis Jėzau, suteik, meldžiamie Tave, kad Tavo tarnas Tėvas Ambrozijus, kuris šioje žemėje gyveno artimoje vienybėje su Eucharistine Esybe, galėtų per Nekaltosios Dievo Motinos ir šventojo Pranciškaus užtarimą būti regimų ženklų ir stebuklų garbę išaukštintas. Todėl Tave meldžiame, idant didesnei Tavo garbei ir sielų išganymui Tavo galybė jį būtų įskaitytas į palaimintųjų skaičių.

Amen.

Tėvas Jurgis Ambrozijus Pabrėža

1771-1849
Kunigas, pasaulietis pranciškonas,
gydytojas, botanikas, poetas

Mylimasis Jėzau,
šventumo šaltinį, suteik malonę,
kad mūsų Tėvas Jurgis Ambrozijus Pabrėža,
kuris šioje žemėje gyveno
artimoje vienybėje su Tavimi
ir ištikimai tarnavo Tavo Bažnyčiai,
per Dievo Motinos ir
šventojo Pranciškaus užtarimą
būtų didesnei Tavo garbei ir sielų išganymui
iškeltas į altorių garbę.
Per Tėvo Ambrozijaus užtarimą
suteik mums malonių,
kurių su pasitikėjimu Tavęs prašome.
Per Kristų, mūsų Viešpatį. Amen.

Tėve mūsų, Sveika Marija, Garbė Dievui

Kretingos pasauliečių pranciškonų privačia iniciatyva kompiuteriniu spausdintuvu
spausdinta malda prašant J. A. Pabrėžos beatifikacijos, 2015

Kunigas Jurgis Ambraziejus Pabrėža
1771-1849

Trečiojo ordino pranciškonas, nuodėmklausis,
pamokslininkas, gydytojas, botanikas

MALDA

prašant beatifikacijos kunigui
Jurgiui Ambraziejui Pabrėžai
(1771–1849)

Mylimasis Jėzau, Šventumo Šaltini,
suteik malonę, kad kunigas Jurgis
Ambraziejus, kuris šioje žemėje gyveno
artimoje vienybėje su Tavimi; savo pašaukimu
ir talentais skleidė Dievo kūrinių gėrį,
puoselėjo uolaus apaštalavimo,
evangelinio paprastumo ir tarnystės
vargstantiems dorybes, buvo jautrus
žmonių kūno ir sielos gydytojas,
per Švč. Mergelės Marijos ir šv. Pranciškaus
užtarimą būtų didesnei Dievo garbei
ir sielų išganymui iškeltas į altoriaus garbę,
o savo užtarimu padėtų mums
tapti ištikimais Tavo šventumo sekėjais.
Tu gyveni ir viešpatauji per amžius.
Amen.

Vyskupo neaprobuota.
Gali būti naudojama tik privačiai maldai.

Pasauliečių pranciškonų privačia iniciatyva išleista
malda prašant J. A. Pabrėžos beatifikacijos, 2021

**Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos
užtarimu patirtų
DIEVO MALONIŲ
KNYGA**

LIUDIJIMAI

2022

Vardas, pavardė _____

Gimimo data _____

Gyvenama vieta _____

Tel. nr. _____

El. paštas _____

*Sutinku, kad mano asmeniniai
duomenys būtų saugomi šioje
knygoje*

(parašas)

Liudijimo Nr. _____ Data _____

Malonės pobūdis: _____

Malonės data/datos: _____

Liudijimas: _____

Liudijimą pateikusio asmens parašas _____

Liudininkas _____

(vardas, pavardė)

(parašas)

Kretingos Apreiškimo vienuolyno gvardijonas _____

(vardas, pavardė)

(parašas)

Liudijimus apie J. A. Pabrėžos užtarimu patirtas malones galima pateikti atvykus į Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. M. Marijai bažnyčią (Vilniaus g. 2, Kretinga).

Atsakingu už liudijimų priėmimą paskirtas Kretingos Apreiškimo vienuolyno gvardijonas Andrius Dobrovolskas.

Po liudijimą teikiančio asmens pokalbio su kunigu A. Dobrovolsku ir jo sprendimo, kad liudijimas gali būti priimtas, jis bus ranka įrašomas į Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos užtarimu patirtų Dievo malonių knygą.

Pranciškonas Andrius Dobrovolskas arba jo paskirtas asmuo liudijimo priėmimą patvirtins savo parašu.

Liudijimus pateikiantys asmenys bus supažindinti su LR asmens duomenų apsaugos taisyklėmis, o pati liudijimų knyga bus saugoma nuo viešos prieigos.

Knygos tikslas – bažnyčios istorijai išsaugoti autentiškus liudijimus ir palikti žinutę ateičiai, kad Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos šventumo garsas nėra naujas šių laikų reiškinys, bet jau kelis šimtmečius besitęsiančios tikrovės patvirtinimas.

Maketavo Jolanta Klietkutė OFS

Spausdino S. Jokužio leidykla-spaustuvė
Nemuno g. 139, Klaipėda 93262

KUNIGAS PRANCIŠKONAS
JURGIS
AMBRAZIEJUS
PABRĖŽA
1771-1849

ŠIOJE BAŽNYČIOJE TARNAVO
1816-1849

*Wieszpacie mōna! miłō tawi ypr
cietyō szpadyō mōna:
miłō tawi talyansey
diel wyōdydianyey
doskonatōma ypr grātōma tawa
Ambrozij Pabrer*